

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 3/03-189

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2009 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka (sudcu spravodajcu), Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika v konaní o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených advokátom JUDr. J. O., B., na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) a čl. 130 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenia § 18 ods. 1 písm. a) v spojení s § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov o súlade

- § 1 ods. 2 [v časti „Recyklačného fondu“, § 54i, § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“] a § 81 ods. 14 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd;

- § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“, § 54i, § 55 až § 66, § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 4 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m) a § 81 ods. 14 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky;

- § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a čl. 123 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky;

- § 1 ods. 1, § 45 a § 47 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 26 prvou vetou Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach;

- vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 123 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, s čl. 26 prvou vetou Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a s § 68 ods. 3 písm. m) v spojení s § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 553/2001 Z. z., zákona č. 96/2002 Z. z., zákona č. 261/2002 Z. z., zákona

č. 393/2002 Z. z. a zákona č. 529/2002 Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

za účasti Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka, takto

r o z h o d o l :

1. Konanie o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo veci namietaného nesúladu § 1 ods. 1, § 45 a § 47 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a s čl. 26 prvou vetou Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach **z a s t a v u j e .**

2. Konanie o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo veci namietaného nesúladu vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a s čl. 123 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, s čl. 26 prvou vetou Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a s § 68 ods. 3 písm. m) v spojení s § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **z a s t a v u j e .**

3. Vo zvyšnej časti návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 23. januára 2003 prijal na ďalšie konanie návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“ alebo „skupina poslancov“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 1 prvej vety a čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa § 18 ods. 1 písm. a) v spojení s § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súlade

- § 1 ods. 2 [v časti „Recyklačného fondu“, § 54i, § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“] a § 81 ods. 14 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny;

- § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“, § 54i, § 55 až § 66, § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 4, § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m) a § 81 ods. 14 zákona o odpadoch s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy;

- § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch s čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a čl. 123 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy;

- § 1 ods. 1, § 45 a § 47 zákona o odpadoch s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 listiny a čl. 26 prvou vetou Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt o občianskych právach“);

- podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy a čl. 1 prvej vety a čl. 35 ods. 1 listiny a § 18 ods. 1 písm. a) v spojení s § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevku do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o sadzbách do Recyklačného fondu“, alebo „vyhláška č. 516/2001 Z. z.“) s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) a s čl. 123 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, s čl. 1 prvou vetou a čl. 35 ods. 1 listiny, s čl. 26 prvou vetou paktu o občianskych právach a s § 68 ods. 3 písm. m) v spojení s § 56 ods. 1 a 2 zákona o odpadoch.

Navrhovatelia v návrhu uviedli:

«1. Dňa 15. 5. 2001 prijala Národná rada Slovenskej republiky zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 223/2001 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. 7. 2001, s výnimkou vybraných ustanovení s účinnosťou odloženou na neskorší čas (čl. VI body 1. až 6. cit. zákona). Zákon č. 223/2001 Z. z. bol neskôr zmenený a doplnený zákonom č. 553/2001 Z. z. o zrušení niektorých štátnych fondov, niektorých opatreniach súvisiacich s ich zrušením a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 553/2001 Z. z.“), zákonom č. 96/2002 Z. z., o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 96/2002 Z. z.“), zákonom č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 261/2002 Z. z.“) a zákonom č. 393/2002 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z.

o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 393/2001 Z. z.“).

Na vykonanie zákona č. 223/2001 Z. z. vydalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo životného prostredia“) okrem iného aj vyhlášku č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 337/2002 Z. z. (ďalej len „vyhláška č. 516/2001 Z. z.“) a vyhlášku č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch (ďalej len „vyhláška č. 283/2001 Z. z.“).

2. Zákonom č. 223/2001 Z. z. (§ 55) bol zriadený Recyklačný fond ako neštátny účelový fond, v ktorom sa zhromažďujú peňažné prostriedky na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania odpadov vznikajúcich z vymedzených okruhov výrobkov. Recyklačný fond je právnickou osobou, zapísanou v zmysle ust. § 55 ods. 3 zákona č. 223/2001 Z. z. do obchodného registra, so sídlom B., identifikačné číslo...

Zákon č. 223/2001 Z. z. v tejto súvislosti ďalej upravuje orgány Recyklačného fondu, jeho činnosť a predovšetkým zdroje jeho príjmov. Tými sú tzv. príspevky výrobcov a dovozcov do Recyklačného fondu (ďalej len „Príspevok“), upravené rámcovo v ust. § 56 zákona č. 223/2001 Z. z., a konkrétne v tých ustanoveniach zákona č. 223/2001 Z. z., ktoré určujú jednotlivé okruhy výrobkov, podliehajúce povinnosti platiť Príspevok (napr. ust. § 41 ods. 11 a nasl. zákona č. 223/2001 Z. z. a pod.). Sadzby Príspevku stanovuje vyhláška č. 516/2001 Z. z.

Platenie Príspevku je založené na princípe, že Príspevok platí výrobca alebo dovozca tých výrobkov, ktoré podliehajú povinnosti platiť Príspevok, a to vo výške súčiny ustanovenej sadzby a množstva (hmotnosti) výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike, po odpočítaní vyvezených (prípadne reexportovaných) výrobkov. Výrobca platí Príspevok vo štvrtročných zálohových platbách v priebehu kalendárneho roka a nasledujúci kalendárny rok platí doplatok Príspevku, ak uvedené zálohy nepokryli výšku Príspevku vypočítaného z údajov za predchádzajúci kalendárny rok. Dovozca platí Príspevok pri každom dovoze...»

Podľa názoru navrhovateľov je právna úprava Recyklačného fondu, ako aj povinnosť platiť príspevok v rozpore s ústavou, listinou a paktom o občianskych právach.

«Podľa názoru navrhovateľov však nie je prípustný a ústavne konformný stav, keď štát zákonom prenesie plnenie verejných úloh v oblasti životného prostredia, vrátane výberu verejných dávok, ktoré slúžia na zabezpečenie financovania starostlivosti o životné prostredie a vrátane rozhodovania o ich prerozdelení, na subjekt, ktorý je síce zriadený zákonom, ale prakticky sa úplne vymyká spod jeho kontroly a to tak pri kreácii jeho rozhodovacieho orgánu, ako aj pri uskutočňovaní konkrétnych, štátom mu zverených verejných úloh v oblasti starostlivosti o životné prostredie.

Práve o taký prípad ide v prípade Recyklačného fondu. Najvyšším orgánom Recyklačného fondu je totiž správna rada, dve tretiny ktorej členov vymenúva a odvoláva minister hospodárstva Slovenskej republiky na návrh tzv. reprezentatívneho združenia zamestnávateľov podľa zákona č. 106/1999 Z. z. o hospodárskom a sociálnom partnerstve (zákon o tripartite) [ďalej len „zákon o tripartite“]. Za takéto združenie je v súčasnosti pokladaná A. (ďalej len „AZZZ SR“), so sídlom B., identifikačné číslo..., ktorá vznikla podľa ust. § 16 v spojitosti s ust. § 9a zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 83/1990 Zb.“) ako zväz organizácií zamestnávateľov - t. j. ako súkromnoprávne združenie.

Minister hospodárstva Slovenskej republiky je uvedeným návrhom tohto súkromnoprávneho združenia viazaný, t. j. jeho menovacie oprávnenie (resp. oprávnenie odvolávať) je v tomto prípade len formálne a v skutočnosti o tom, ktoré osoby budú vymenované na dve tretiny miest v správnej rade Recyklačného fondu, rozhoduje uvedené združenie.

Členovia správnej rady Recyklačného fondu, nominovaní týmto združením, pritom predstavujú dostatočnú väčšinu na to, aby aj bez súhlasu ostatných členov mohli ovplyvniť prijatie alebo neprijatie akéhokoľvek rozhodnutia správnej rady, vrátane rozhodovania o poskytovaní prostriedkov Recyklačného fondu, vymenovaní a odvolávaní riaditeľa Recyklačného fondu, „politike Recyklačného fondu“ [§ 58 ods. 6 písm. a) zákona č. 223/2001 Z. z.], rozpočte Recyklačného fondu, jeho vnútorných predpisoch atď. ...

Recyklačný fond je teda pri výkone svojich rozhodovacích oprávnení výrazne ovplyvňovaný rozhodnutiami predmetného združenia o nominácii členov správnej rady Recyklačného fondu, avšak toto združenie nie je pri obsadzovaní miest v správnej rade

Recyklačného fondu povinné zohľadňovať verejný záujem, vrátane verejného záujmu na realizácii účinných opatrení v oblasti starostlivosti o životné prostredie atómu zodpovedajúcemu personálnemu obsadeniu najvyššieho orgánu Recyklačného fondu. Potom nieje vylúčené, že uvedené združenie bude pri nominovaní uvedených osôb presadzovať svoje partikulárne záujmy, ktoré sa s verejným záujmom nezhodujú.

Bez ohľadu na to, či uvedené združenie prostredníctvom svojich nominačných kompetencií obsadí 10 miest v správnej rade Recyklačného fondu vhodnejšími kandidátmi, ako by tak urobili štátne orgány alebo nie, je dôležitým zistením, že zákon č. 233/2001 Z. z. neumožňuje účinnú kontrolu štátu, jeho orgánov, resp. vôbec verejnosti tak nad rozhodovaním predmetného združenia o nomináciách do orgánov Recyklačného fondu, ako aj nad samotným rozhodovaním správnej rady Recyklačného fondu pri rozdeľovaní peňažných prostriedkov tohto fondu.

Takýto stav je protiústavným aj z dôvodu, že odporuje ďalšej ústavnej zásade, a to zásade oddelenia združení (vzniknutých uplatnením ústavného práva slobodne sa združovať) od štátu (čl. 29 ods. 4 Ústavy). Takéto oddelenie nie je totiž uplatnené do dôsledkov vtedy, ak úlohy štátu vo verejnej sfére, za ktorých splnenie štát nesie zodpovednosť v zmysle Ústavy, sú prenášané na súkromné združenie a toto združenie ich na miesto štátu a bez jeho kontroly vykonáva.»

Navrhovatelia sa domnievajú, že zriadenie Recyklačného fondu zákonom o odpadoch s kreačnou závislosťou jeho rozhodovacieho orgánu od súkromnoprávneho subjektu, s nezávislosťou jeho rozhodovania o zverených verejných záležitostiach vo vzťahu k štátu a s absenciou verejnej kontroly nad jeho rozhodovaním je v rozpore s čl. 44 ods. 4 ústavy a porušuje aj čl. 55 ods. 1 ústavy.

Dobrovoľné zbavenie sa kontroly nad finančnými tokmi vytvorenými z verejných prostriedkov prestáva byť na úseku správy tohto verejného rozpočtu zvrchovaným v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy.

Vyberanie príspevku do Recyklačného fondu má odraz vo zvyšovaní nákladov výrobcov a dovozcov, a tým má vplyv aj na hospodársku súťaž s výrobkami zaťaženými príspevkom na recykláciu.

Podľa názoru navrhovateľov povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu odporuje zásadám ochrany hospodárskej súťaže.

Dovozcovia musia vynakladať finančné prostriedky určené na zaplatenie príspevku už v priebehu kalendárneho roka, v rámci ktorého uskutočňujú dovozy.

Výrobcovia však obdobné prostriedky môžu až do vzniku povinnosti zaplatiť a tzv. doplatok príspevku použiť na svoju hospodársku činnosť, čím získavajú v hospodárskej súťaži takú výhodu oproti dovozcom, ktorá nie je vecne odôvodniteľná a ktorá sa nezakladá na verejnom záujme odôvodňujúcom prípadné obmedzenie hospodárskej súťaže.

K nerovnováhe v hospodárskej súťaži alebo k možnosti vytvoriť nerovnováhu v súťaži dochádza aj tým, že dovážaný finálny výrobok bude zaťažený príspevkom spravidla iba raz, i keď porovnateľný domáci finálny výrobok môže byť fakticky príspevkom zaťažený aj viacnásobne (ak je výsledkom spracovania medziproduktu, za ktorý už bol ako za samostatný výrobok príspevok zaplatený).

K porušeniu ústavných zásad na ochranu a podporu hospodárskej súťaže dochádza aj tým, že zákon o odpadoch umožňuje konkrétne sadzby príspevku stanoviť až vo vykonávacom právnom predpise, i keď v duchu zákonných kritérií, ktoré však nie sú v skutočnosti aplikovateľné.

Navrhovatelia poukázali na možné rozpory vo výpočtoch pri rôznych druhoch výrobkov - balených v papieri, v PVC obaloch a v kombináciách rôznych obalov.

Ustanovenia zákona o odpadoch vzťahujúce sa na platenie príspevku sú v rozpore s ústavnými zásadami vzťahujúcimi sa na ukládanie daní a poplatkov.

Navrhovatelia vytýkajú najmä vyhláške určujúcej sadzbu vyberanú do Recyklačného fondu množstvo nejasností.

Zo zákona o odpadoch nevyplýva, za aké obdobie sa majú predpokladané náklady na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok, zisťovať.

Ďalšie problémy vznikajú v súvislosti s tým, akou technikou uvedené „predpokladané náklady“ zisťovať.

V ustanovení § 56 ods. 2 zákona o odpadoch sa uvádza, že do množstva výrobkov uvedených na trhu v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a ustanovenia sadzby nezapočíta množstvo vyvezených výrobkov.

Zákon o odpadoch podľa názoru navrhovateľov nedáva právny podklad pre úvahu o tom, že predpokladané budúce údaje potrebné na určenie predpokladaných nákladov, ako aj obdobie, za ktoré budú posudzované, sa majú určiť práve podľa uvedených programov.

Ďalšou nepresnosťou zákona o odpadoch aj v súvislosti s vymedzovaním sadzby je, že na niektorých miestach hovorí o množstve alebo hmotnosti výrobkov alebo materiálov, za ktoré sa platí príspevok, na iných miestach však hovorí len o množstve, a nie aj o hmotnosti.

Napokon Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, z ktorého návrh vyhlášky vychádza, pri prognózovaní rozlišuje len medzi materiálovým a energetickým zhodnocovaním a nerozlišuje napr. regeneráciu, recykláciu, spätné získavanie a pod.

Navrhovateľom sa zdá, že ustanovenie zákona vymedzujúce výpočet sadzby pripúšťa rôzny výklad, čo je len ďalším dôkazom o nejasnosti a neurčitosti posudzovanej zákonnej úpravy.

Je tiež nejasné, či sa nemá sadzba určovať aj v rámci jednej skupiny výrobkov, napr. v rámci skupiny „sklo, papier, lepenka“ (§ 48 zákona o odpadoch).

Podľa ich názoru zákon o odpadoch nespĺnomocňuje vyhlášku, aby spôsob výpočtu sadziieb uvedený v § 56 ods. 1 zákona o odpadoch akokoľvek doplňovala a spresňovala.

Navrhovatelia namietajú, že zo zákonom ustanoveného mechanizmu výpočtu sadziieb nie je možné presne vypočítať konkrétne výšky sadziieb a že zákon o odpadoch ani nespĺnomocňuje vyhlášku, aby zákonný spôsob výpočtu sadziieb upresnila, resp. doplnila.

Pri tvorbe vyhlášky jej tvorca doplnil zákonom ustanovený mechanizmus výpočtu sadziieb a na základe takto doplneného mechanizmu uskutočnil výpočet a výsledky uviedol v texte vyhlášky, ktorou ustanovil už len konkrétne sadzby príspevku.

Táto vyhláška č. 516/2001 Z. z. podľa názoru navrhovateľov nie je v súlade s ústavou a v súlade s ústavou by nebolo ani akékoľvek iné znenie tejto vyhlášky, pretože zákon o odpadoch neposkytuje dostatočný zákonný základ a splnomocnenie na vydanie takej vyhlášky, ktorá by mohla ústavne konformným spôsobom ustanoviť sadzby príspevkov.

Navrhovatelia vidia problémy pri určení výšky sadzby príspevku. Zákon o odpadoch v ustanovení § 56 ods. 1 druhej vety ustanovuje mechanizmus výpočtu sadzby. V tejto súvislosti však vzniká mnoho nejasností, počnúc tým, akou technikou sa určia predpokladané, a teda budúce a len odhadnuté náklady spojené so zberom a zhodnotením odpadov z výrobkov, za ktoré sa príspevok platí, cez stanovenie obdobia, za ktoré sa budú uvedené náklady posudzovať, rovnako nie je jasné, o koho náklady má ísť, na základe čoho sa zistí, resp. odhadne, v akom pomere sa bude budúci odpad zhodnocovať recykláciou, regeneráciou, resp. inými spôsobmi zhodnotenia odpadov, tiež nie je jasné, či sa do predpokladaných nákladov majú zahrnúť aj hypotetické náklady na zber a zhodnotenie tých odpadov, o ktorých sa predpokladá, že nebudú zhodnocované,

ale len skládkované alebo iným spôsobom zneškodňované, zákon o odpadoch obsahuje v súvislosti so spôsobom ustanovenia sadzby rôzne ďalšie nejasnosti a nepresnosti, nie je jasné, „či v rámci jednotlivých kategórií výrobkov (materiálov) majú alebo nemajú byť stanovené rôzne sadzby vzhľadom na rozdiely v nákladovosti, napr. novinového papiera a kníh“.

Navrhovatelia namietajú, že zákonné ustanovenia upravujúce sadzbu príspevku [§ 56 ods. 1 a 2, § 68 ods. 3 písm. c) zákona o odpadoch] sú v nesúlade s princípom právneho štátu a z neho vyplývajúceho princípu právnej istoty zakotveného v čl. 1 ústavy. Uvádzajú, že zákon o odpadoch totiž upravuje nejasne a nejednoznačne výpočet príspevku tak, že poskytuje možnosť viacerých výkladov, čo je v rozpore s požiadavkou právnej istoty, keďže z tejto požiadavky vyplýva, že zákony musia byť formulované tak, aby umožňovali adresátom urobiť si jasnú predstavu o svojej právnej situácii. Nejasnosti, ktoré sú obsiahnuté najmä v ustanovení § 56 ods. 1 zákona o odpadoch, nemožno odstrániť výkladom.

Recyklačný fond vydaním Metodického pokynu č. 2 ustanovil tzv. „odporúčanie pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu“. K takémuto postupu Recyklačný fond nebol splnomocnený zákonom.

Tzv. „dobrovoľné“ platenie príspevkov výrobcami vyžadované Recyklačným fondom zakrýva tú skutočnosť, že výrobcovia neporušili žiadnu právnu povinnosť, ak zálohu na príspevok vôbec nezaplatili, keďže záver o prípadnej protiprávnosti takéhoto ich konania sa nemá v zákone o odpadoch o čo oprieť.

Napriek tomu, že z ustanovenia § 43 ods. 13 zákona o odpadoch právna povinnosť nevyplýva, existencia toho ustanovenia, i keď obsoletného, odporuje ústavnému princípu právnej istoty.

Podľa názoru navrhovateľov ustanovenia zákona o odpadoch upravujúce spôsob výpočtu príspevku vrátane jeho sadzby, ako aj splnomocnenie na vydanie vyhlášky

ustanovujúcej sadzby príspevku a ustanovenia vyhlášky č. 516/2001 Z. z. a § 41 ods. 13 zákona o odpadoch sú v rozpore s ústavným princípom právnej istoty.

Navrhovatelia namietajú aj nesúladi častí zákona, ktoré upravujú zriadenie, vznik, právne postavenie a činnosť Recyklačného fondu a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb voči Recyklačnému fondu, a naopak, vrátane povinnosti platiť príspevok, ukladanie sankcií v súvislosti s povinnosťami fyzických osôb a právnických osôb voči Recyklačnému fondu, informačné povinnosti voči Recyklačnému fondu a ďalšie otázky spojené s Recyklačným fondom.

Vychádzajúc potom zo stanoviska, že zriadenie, existencia a výkon činnosti Recyklačného fondu v podobe, ktorú upravuje zákon o odpadoch, je v rozpore s ústavnými zásadami týkajúcimi sa životného prostredia a zvrchovanosti štátu upravenými v ustanoveniach čl. 1 ods. 1, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny, sú podľa názoru navrhovateľov protiústavné nielen ustanovenia zákona o odpadoch priamo upravujúce Recyklačný fond, ale aj ostatné ustanovenia tohto zákona a podzákonných predpisov, ktoré sa akokoľvek dotýkajú Recyklačného fondu, a to minimálne z toho dôvodu, že sú súčasťou komplexnej úpravy Recyklačného fondu a ponechaním ich účinnosti (platnosti) by sa i tak v prípade vyslovenia protiústavnosti zriadenia Recyklačného fondu stali obsoletnými (neuplatniteľnými).

Z čl. 44 ods. 1 a 4, čl. 55 ods. 1, ako aj čl. 29 ods. 4 a čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy „vyplýva povinnosť štátu zabezpečiť každému jeho subjektívne právo na priaznivé životné prostredie, a to tak, že štát pri zachovávaní princípov ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky bude dbať o účinnú starostlivosť o životné prostredie a vytvorí pre ňu finančné, organizačné, inštitucionálne a iné predpoklady. Štát sa tejto povinnosti nemôže zbaviť jej prenesením na súkromný subjekt práva bez zachovania účinnej kontroly štátu nad plnením verejných úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie. To isté platí aj v prípade, ak štát zákonom kreuje právny subjekt, inštitúciu, ktorú podriaďuje vôli súkromného subjektu zverením jej väčšiny nominačných oprávnení pri obsadzovaní miest v rozhodovacom orgáne takejto inštitúcie. Ak navyše nositeľom týchto nominačných

oprávnení je súkromnoprávne združenie, štát zákonom, ktorým takéto oprávnenia na takéto združenie presunie, porušuje ústavnú zásadu oddelenia združení, ktoré vznikli uplatnením združovacieho práva, od štátu v zmysle ust. čl. 29 ods. 4 ústavy.“

Navrhovatelia citujú ustanovenia zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“) - (§ 2 ods. 1 a 2, § 9a, § 16) v spojení s ustanoveniami § 57 ods. 2 a 3 písm. a) zákona o odpadoch [uvedený § 57 zákona č. 223/2001 Z. z. nemá a ani nemal ods. 3 písm. a), ako uvádzajú navrhovatelia, pozn.] a podľa ich názoru minister hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „minister hospodárstva“) je síce viazaný návrhom na vymenovanie a odvolanie 10 členov správnej rady Recyklačného fondu, ktorý predloží reprezentatívne združenie zamestnávateľov, takýchto združení však v súlade so zákonom o združovaní môže byť viac. Preto je podľa ich názoru „§ 57 ods. 2 a § 57 ods. 3 písm. a) zákona č. 223/2001“ v nesúlade s čl. 1 ods. 1 ústavy „z dôvodu, že je v rozpore s tam zakotveným princípom právnej istoty, aby vznikala pochybnosť, ako sa bude postupovať v prípade, ak bude viac takýchto združení, keďže zákon takúto situáciu vôbec neupravuje a ani nepredpokladá...“

Minister hospodárstva Slovenskej republiky má vymenovať na návrh reprezentatívneho združenia zamestnávateľov 10 členov správnej rady tak, aby v nej mali svoje zastúpenie výrobcovia alebo dovozcovia za každý sektor podľa § 55 ods. 2 písm. a) až j). Avšak aj uvedené rozdelenie členov - tzv. zástupcov podnikateľov podľa jednotlivých sektorov Recyklačného fondu je vecou úvahy reprezentatívneho združenia zamestnávateľov, ktoré zvrchovane rozhodne, kto bude konkrétne za daný sektor nominovaný a minister správnosť takéhoto nominačného rozhodnutia nemôže preskúmať a je ním viazaný.“

Podobne aj odvolanie a následné vymenovanie členov správnej rady nominovaných reprezentatívnym združením zamestnávateľov je plne v rukách tohto združenia, jej návrhom je minister hospodárstva viazaný [§ 58 ods. 2 písm. a) zákona o odpadoch].

Správna rada Recyklačného fondu podľa zákona o odpadoch prihliada na súlad navrhovaného využitia prostriedkov s účelom odpadového hospodárstva, súlad

so schváleným rozpočtom Recyklačného fondu, na schválené priority štátnej enviromentálnej politiky Slovenskej republiky a na schválený program Slovenskej republiky.

Účel odpadového hospodárstva je v ustanovení § 3 zákona o odpadoch definovaný pomerne všeobecne a v konečnom dôsledku skutočnosť, či požadovaný súlad bol, alebo nebol naplnený, posúdi v rámci svojej úvahy správna rada.

Správna rada má ďalej prihliadať na schválené priority štátnej enviromentálnej politiky. V súčasnosti sa žiaden právny predpis nezmieňuje o mechanizme schvaľovania priorít štátnej enviromentálnej politiky.

Recyklačný fond si vytvára vlastnú politiku, ktorá však nie je politikou štátnou, resp. verejnou, ale politikou tohto fondu kreačne závislého na súkromnom združení. Takáto politika potom môže byť napriek skutočnosti, že ide o rozhodovanie verejných záležitostí, v rukách súkromného subjektu, ktorý by mal byť navyše oddelený od štátu (čl. 29 ods. 4 ústavy).

Podľa ustanovenia § 64 ods. 8 zákona o odpadoch podkladom na rozhodnutie správnej rady o poskytnutí prostriedkov Recyklačného fondu v príslušnom sektore musí byť projekt realizácie systému zberu a zhodnotenia odpadov príslušného sektora, ktorý musí byť v súlade s programom. Zo zákona o odpadoch nevyplýva, čo projekt realizácie systému zberu a zhodnotenia odpadov príslušného sektora je, kto ho prijíma a čo konkrétne obsahuje, akú má právnu relevanciu, a napokon nie je ani jasné, s akým programom má byť v súlade.

Z toho podľa navrhovateľov vyplýva, že správna rada rozhoduje o rozdelení prostriedkov Recyklačného fondu, na ktoré nie je právny nárok, vychádzajúc z pomerne vágnych kritérií, má dostatok priestoru na voľnú úvahu, sama si stanovuje politické ciele takéhoto rozdeľovacieho mechanizmu, je len vecou jej rozhodnutia, či v konečnom dôsledku uchádzačovi, ktorý spĺňa inak jej požiadavky a požiadavky zákona, prostriedky poskytne, a je pri svojej rozhodovacej činnosti nezávislá od štátu a verejných inštitúcií.

Ak teda Recyklačný fond je kontrolovaný súkromným združením, ktoré tak nepriamo preberá výkon úloh zverených ústavou do zodpovednosti štátu, tak že rozhodovanie tejto právnickej osoby o verejných záležitostiach je minimálne v časti založené na voľnej úvahe rozhodovacieho orgánu (správnej rady) tejto právnickej osoby, kde si môže realizovať vlastnú politiku, determinovanú súkromnými nie verejnými záujmami, je takáto právna úprava v nesúlade s čl. 1 ods. 1 prvej vety, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 35 ods. 1 listiny.

Navrhovatelia sa dožadujú, aby bol vyslovený nesúlad ustanovení zákona o odpadoch, ako aj vykonávacích vyhlášok, ktoré upravujú príspevok do Recyklačného fondu, ktoré sú podľa ich názoru v nesúlade s čl. 55 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy.

Ústava, ako zdôrazňujú navrhovatelia, stráži hospodársku súťaž, nerovnaké postavenie účastníkov súťaže zakotvené zákonom bez toho, aby sa opieralo o verejný záujem, robí takúto zákonnú úpravu protiústavnou, zákonodarca potom prekračuje svojou zákonodárnou činnosťou ústavný základ svojej činnosti opierajúci sa o čl. 2 ods. 2 ústavy.

Spôsob, akým bola v slovenskom právnom poriadku zavedená povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu, odporuje ústavným zásadám v oblasti ochrany a podpory hospodárskej súťaže.

Výber príspevku do Recyklačného fondu vyplývajúci z ustanovení zákona o odpadoch je v rozpore aj s čl. 12 ods. 1 prvej vety ústavy a čl. 1 prvej vety listiny a tiež s čl. 26 prvej vety paktu o občianskych právach.

Tento namietaný nesúlad sa vzťahuje aj na vyhlášku, ktorá sa dotýka výberu príspevku a jeho výšky, t. j. vyhlášky č. 516/2001 Z. z.

Všetky subjekty daní a poplatkov majú byť rovné a má sa na ne vzťahovať rovnaká právna úprava.

Daňou v zmysle ústavy sa chápe verejná dávka uložená právnym predpisom alebo na jeho základe orgánom verejnej moci, ktorú je platiteľ povinný hradiť do verejného rozpočtu bez toho, aby získaval priamo za jej poskytnutie akýkoľvek ekvivalent, a bez toho, aby jej platenie bolo dôsledkom porušenia právnej povinnosti.

Táto povinnosť je podľa názoru navrhovateľov porušená, a preto tieto ustanovenia zákona o odpadoch a vyhlášky určujúcej výšku príspevku sú v nesúlade s ústavou a medzinárodnou zmluvou.

Navrhovatelia namietajú, že príspevok do Recyklačného fondu a splnomocnenie na vydanie vyhlášky č. 516/2001 Z. z. [ustanovenia § 41 ods. 13, § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch, ako aj vyhláška č. 516/2001 Z. z.] nie sú v súlade s čl. 123 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Podľa názoru navrhovateľov zákon ako primárny normatívny akt môže iniciatívne upraviť spoločenské vzťahy a zároveň určiť rozsah, v akom budú upravené.

Podzákonny právny predpis je predpisom nižšej právnej sily, t. j. nesmie odporovať zákonu, na základe ktorého je vydaný, t. j. predovšetkým nesmie upravovať spoločenské vzťahy upravené zákonom odlišne alebo vo väčšom rozsahu a nesmie odporovať ani žiadnemu inému platnému a účinnému zákonu.

Podzákonny právny predpis orgánu štátnej správy sa v zmysle čl. 123 ústavy vydáva na vykonanie zákona na základe splnomocnenia v zákone, ktoré musí určovať aj medze (okruh) otázok, ktoré môžu byť podzákonným predpisom upravené.

Medzami zákonnej úpravy je okruh spoločenských vzťahov, ktoré zákon aspoň rámcovo upravuje a v podrobnostiach odkazuje na podzákonnú úpravu.

Nie je možné, aby zákon splnomocnil podzákonný predpis na (zásadne) novú úpravu spoločenských vzťahov označených zákonom, ktoré zákon sám neobsahuje.

Zásadná právna úprava spoločenských vzťahov (úprava práv a povinností) musí byť obsiahnutá v zákone a len práva a povinnosti napomáhajúce tejto zásadnej právnej úprave, t. j. realizácia zákonom upravených práv a povinností, môže byť upravená v podzákonnom právnom predpise.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo životného prostredia“) je teda síce vyhláškou formálne oprávnené stanoviť sadzby, avšak toto splnomocnenie vykonať nemohlo a ani nemôže, keďže pri ich stanovení by muselo vychádzať zo zákonného mechanizmu výpočtu sadzieb, ktorý priamo k výsledku bez ďalšieho upresnenia alebo doplnenia nevedie, a ministerstvo životného prostredia nie je na takéto upresnenie alebo doplnenie zákonom splnomocnené.

Navrhovatelia požadovali aj pozastavenie účinnosti časti zákona o odpadoch a vyhlášky č. 516/2001 Z. z. a Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 283/2001 Z. z.“), čomu však plénum ústavného súdu nevyhovelo.

Dňa 21. novembra 2002 navrhovatelia návrh doplnili a zmenili tak, že reagovali na novelu zákona o odpadoch účinnú od 1. októbra 2002, ako aj na vyhlášku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 509/2002 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch (ďalej len „vyhláška č. 509/2002 Z. z.“), ktorou bola zmenená aj doplnená vyhláška č. 283/2001 Z. z.

Nová právna úprava upravila platenie príspevku (nie na kalendárny rok) bez toho, aby sa zohľadnilo obdobie, podľa ktorého k tejto zmene došlo.

Došlo k zavedeniu nového sektora Recyklačného fondu „*kovové obaly*“, a tým aj novej komodity výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a došlo k rozšíreniu správnej rady fondu o dvoch členov, ktorých vymenúva minister hospodárstva, jedného podľa vlastného uváženia a jedného podľa návrhu združenia zamestnávateľov.

Okrem zmien v zákone o odpadoch došlo aj k vydaniu vyhlášky č. 509/2002 Z. z.

Navrhovatelia rozšírili návrh aj o § 23 ods. 3 zákona o odpadoch, ktorý je v nesúlade s čl. 1 ods. 1, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 a 2 ústavy.

Podľa navrhovateľov ustanovenie tohto § 23 ods. 3 zákona o odpadoch zaviedlo neodôvodnené prekážky na trhu s odpadmi a trhu so službami pri zhodnocovaní odpadov a v konečnom dôsledku môže mať za následok sťaženie splnenia povinností osôb podľa zákona č. 529/2002 Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 529/2002 Z. z.“) zabezpečovať zhodnocovanie obalových odpadov a rovnako môže znížiť podiel zhodnocovania odpadov aj v iných komoditách, ako sú obaly.

Obdobne sa táto povinnosť dotkne aj iných ako obalových odpadov z komodít, ktoré sa spoplatňujú podľa zákona o odpadoch príspevkom do Recyklačného fondu, keďže zákon o odpadoch v platnom znení poskytuje možnosť znížiť, resp. vrátiť tento príspevok v rozsahu, v akom bude zabezpečené zhodnotenie odpadu z týchto komodít.

Povinné osoby podľa zákona o odpadoch a výrobcovia a dovozcovia komodít spoplatnených príspevkom z Recyklačného fondu sú potom výrazne motivovaní zabezpečiť zhodnocovanie, resp. recykláciu tohto odpadu, čím sa vytvára priestor na trhu pre podnikateľov, ktorí toto zhodnocovanie, resp. recykláciu vykonávajú.

Navrhovatelia vyčítajú textu zákona o odpadoch v dotknutom ustanovení slovné spojenie „*kritérium najlepšej technológie*“, ktoré je ťažko posúdiť z hľadiska adresátov predmetnej povinnosti.

Stanovenie toho, čo je najlepšie a čo je najlepšie v konkrétnom prípade, môže byť vysoko subjektívne.

Stanovenie toho, čo je najlepšie, musí ale predchádzať procesu hodnotenia a hodnotenie, ak má byť objektívne, musí vychádzať z jasných hodnotiacich kritérií.

Uvedenú nejasnosť neodstraňuje ani § 18 ods. 12 zákona o odpadoch, podľa ktorého odpad určený na zhodnotenie je druhotnou surovinou.

Ustanovenie § 23 ods. 3 zákona o odpadoch je preto v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Zo znenia § 23 ods. 3 zákona o odpadoch vyplýva, že nemožno vyvážať odpad určený na spoločensky prospešnejšie a preferovanejšie spôsoby zhodnotenia, najmä na materiálové zhodnotenie, ak sa na území Slovenskej republiky nachádza zariadenie s technológiou na zhodnotenie odpadu.

Bez ohľadu na kapacitu uvedeného „slovenského“ zariadenia nebude možné vyvážať napr. veľké objemy odpadov určených na zhodnocovanie v zahraničí, ktoré uvedené zariadenie nebude schopné okamžite spracovať.

Štát je povinný účinne dbať o ochranu životného prostredia, čomu zodpovedá aj ústavné právo každého na priaznivé životné prostredie. Aj zákonná úprava hospodárstva, vrátane rôznych vývozných obmedzení, musí zodpovedať týmto zásadám vyjadreným aj ústavne zakotvenou ekologickou orientáciou slovenskej ekonomiky. Ustanovenie § 23 ods. 3 zákona o odpadoch bráni v obchodovaní s odpadmi určenými na vývoz, preto je podľa navrhovateľov v rozpore s čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy.

Zároveň obmedzenie podnikat' v oblasti vývozu odpadov obsiahnuté v § 23 ods. 3 zákona o odpadoch je aj v rozpore s čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy.

Zakotvenie nerovnakého postavenia účastníkov súťaže je zároveň v rozpore aj s čl. 55 ods. 2 ústavy a čl. 26 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 4 a čl. 35 ods. 1 listiny.

Návrh na vyslovenie nesúladu ustanovení § 41 ods. 13 a 14 rozšírili navrhovatelia aj o nesúlad s čl. 1 ods. 1 ústavy z dôvodu rozporu s princípom právnej istoty v týchto ustanoveniach obsiahnutých. Keďže nová úprava § 41 ods. 13 zákona o odpadoch nevyriešila, čo už so zaplatenými zálohami z hľadiska platenia príspevku, ponechala adresátov v neistote, čo je v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy, pokiaľ ide o tam zaručený princíp právnej istoty.

Keďže ani aplikačné problémy spojené s novou právnou úpravou § 41 ods. 13 zákona o odpadoch sa nedajú preklenúť výkladom, a zostáva teda nejasným, ako sa príspevková povinnosť vo väzbe na eventuality vývoz počíta, preto je aj ustanovenie § 41 ods. 13 a 14 zákona o odpadoch v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy a tam zakotveným princípom právnej istoty.

Novela zákona o odpadoch zaviedla nový sektor Recyklačného fondu „kovové obaly“, a preto aj nové ustanovenia § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] zákona o odpadoch je v nesúlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4, čl. 55 ods. 1 a čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny a čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 1 prvou vetou listiny a čl. 26 prvou vetou paktu o občianskych právach.

Za takýchto okolností bude Recyklačný fond dotovať alebo podporovať určité skupiny podnikateľov v oblasti nakladania s odpadmi, ktorým zníži náklady na ich činnosť, a tým zlepši hospodársky výsledok a zároveň ich zvýhodní voči inej skupine podnikateľov v tej istej oblasti, ktorí takýto príspevok nedostanú.

Bez ohľadu na vhodnosť alebo nevhodnosť ponechania Recyklačného fondu, tento podľa názoru navrhovateľov zasahuje do súťažných vzťahov a deformuje svojou príspevkovou politikou hospodársku súťaž.

Dňa 2. marca 2004 navrhovatelia doplnili, zmenili a čiastočne vzali späť svoj návrh, a to v súvislosti s prijatím novely zákona o odpadoch č. 24/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Formálno-procesná prípustnosť navrhovanej zmeny a doplnenia a čiastočného späťvzatia vyplývala zo zmeny v číslovaní odsekov § 1 zákona o odpadoch a zmene označení § 74 ods. 2 písm. h), ktorý sa mení na písm. g).

V ustanovení § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch sa za konanie pripájajú slová „zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu“. Týmto sa rozšíril rozsah splnomocňovacieho ustanovenia na vydanie vykonávacieho predpisu.

Doplnením rozsahu pôsobnosti v ustanovení § 78 ods. 1 písm. e) zákona o odpadoch došlo k rozšíreniu postihu aj na nesplnenie povinnosti zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde.

Doplnením rozsahu v ustanovení § 78 ods. 1 písm. g) zákona o odpadoch došlo k rozšíreniu postihu aj na nesplnenie povinnosti ohlásiť sa v Recyklačnom fonde.

Z toho dôvodu sú protiústavné aj doplnené ustanovenia s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny.

Vzhľadom na vypustené ustanovenie § 23 ods. 3 zákona o odpadoch v tejto časti zobrali svoj návrh späť.

Dňa 26. apríla 2004 navrhovatelia opäť doplnili návrh vzhľadom na vydanie vyhlášky ministerstva životného prostredia o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, o zozname výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí

príspevok do Recyklačného fondu, a o podrobnostiach o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu, publikovanej v Zbierke zákonov ako Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 127/2004 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, o zozname výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a o podrobnostiach o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 127/2004 Z. z.“), ktorou bola zrušená vyhláška č. 516/2001 Z. z.

Vzhľadom na uvedené a s odvolaním sa na § 40 a § 41 ods. 4 zákona o ústavnom súde navrhovatelia navrhli konanie vo veci namietaného nesúladu vyhlášky č. 516/2001 Z. z. zastaviť.

Domnievajú sa, že nová vyhláška č. 127/2004 Z. z. (v petite návrhu mylne uvedené č. 128/2004 Z. z., pozn.), ako aj § 10 ods. 2 [v časti „a Recyklačný fond“] a ods. 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky č. 283/2001 Z. z. a vyhlášky č. 509/2002 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 35 ods. 1 listiny.

Dňa 8. októbra 2004 navrhovatelia doplnili svoj návrh tak, že uviedli doplnenie zákona o odpadoch (zákon č. 443/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktorým bol novelizovaný zákon o odpadoch bez toho, aby to malo význam pre podaný návrh.

Ostatnýkrát navrhovatelia doplnili svoj návrh 13. marca 2006 ako reakciu na Vyhlášku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 359/2005 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 127/2004 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, o zozname výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a o podrobnostiach o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu (ďalej len „vyhláška č. 359/2005 Z. z.“) s účinnosťou od 13. augusta 2005 a u niektorých

ustanovení od 1. októbra 2005 s tým, že došlo k zrušeniu pôvodnej vyhlášky č. 127/2004 Z. z. Nová vyhláška č. 359/2005 Z. z. z hľadiska návrhu nepriniesla žiadnu zmenu.

Dňa 5. decembra 2005 došlo k vydaniu ďalšej Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 599/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov, ktorou ministerstvo životného prostredia vykonalo niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

Samotný zákon o odpadoch bol ďalej novelizovaný zákonom č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinnosť od 1. januára 2005) a novelou zákona č. 733/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (s účinnosťou väčšiny ustanovení od 1. januára 2005) a 8. novembra 2005 došlo k ďalšej novelizácii zákona o odpadoch zákonom č. 571/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinnosť od 1. januára 2006).

Navrhovatelia vzhľadom na to, že došlo k vypusteniu § 45 a § 47 zákona o odpadoch, v tejto časti navrhli konanie zastaviť. Tiež z tých istých dôvodov navrhli zastaviť aj konanie o nesúlade § 78 ods. 1 písm. e) a § 45 ods. 4 a § 47 ods. 4 zákona o odpadoch. Nová dikcia § 54i zákona o odpadoch je podľa navrhovateľov v nesúlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a s čl. 35 ods. 1 listiny.

Navrhovatelia žiadali, aby ústavný súd rozhodol, že:

«1. Ustanovenia § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“], § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 44

ods. 1, ods. 3 až 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 45 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 46, § 47 ods. 1 a 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 54i, § 55 až 66, § 68 ods. 3 písm. m), § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 43 ods. 7 písm. b), § 44 ods. 6 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 44a ods. 5 písm. b) § 46 ods. 6 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m), § 81 ods. 14 zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a s čl. 35 ods. 1 listiny.

2. Ustanovenia § 10 ods. 2 [v časti „a Recyklačného fondu“] a ods. 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá, čl. 44 ods. 1 a 4, čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny.

3. Ustanovenia § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“], § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5, ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 44 ods. 1, ods. 3 a 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 45 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“],

ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 46, § 47 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 54i, § 55 až 66, § 68 ods. 3 písm. m), § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m), § 81 ods. 14 zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy.

4. Ustanovenia § 10 ods. 2 [v časti „a Recyklačného fondu“] a ods. 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy v znení neskorších predpisov.

5. Ustanovenia § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 44 ods. 1, ods. 3 až 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 45 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 46, § 47 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b)

[v časti „Recyklačnému fondu a“], § 54i, § 56, § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 12 ods. 1 veta prvá ústavy, čl. 1 listiny a čl. 26 veta prvá medzinárodného paktu o občianskych právach.

6. Ustanovenia § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

7. Ustanovenia § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 123 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

8. Ustanovenia § 41 ods. 13 a 14 a § 56 ods. 1 a 2 zákona o odpadoch nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy.»

II.

Na základe výzvy predsedu ústavného súdu sa listom z 3. marca 2004 vyjadril k návrhu predseda Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ktorý uviedol, že obsahom jeho vyjadrenia nie sú reakcie na vyjadrenie navrhovateľov, ale celkové posúdenie skutkového stavu prípadu a nadväzujúce závery. Písomné stanovisko obsahuje tiež, a predovšetkým, argumenty, ktoré jednoznačne vyvracajú názor navrhovateľov, že napadnutý zákon, resp. jeho niektoré ustanovenia nie sú v súlade s ústavou a ďalšími označenými právnymi dokumentmi. K námietke zriadenia Recyklačného fondu národná rada uviedla:

«a) K námietke rozporu s článkom 44 ústavy (v spojení s článkom 1 odsekom 1 ústavy)

Navrhovatelia vidia neústavnosť uvedenej právnej úpravy v tom, že štát preniesol „plnenie verejných úloh v oblasti životného prostredia, vrátane výberu verejných dávok, ktoré slúžia na zabezpečenie financovania starostlivosti o životné prostredie a vrátane rozhodovania o ich prerozdeľovaní na subjekt, ktorý je síce zriadený zákonom, ale prakticky sa úplne vymyká spod jeho kontroly a to tak pri kreácii jeho rozhodovacieho orgánu, ako aj pri uskutočňovaní konkrétnych, štátom mu zverených verejných úloh v oblasti starostlivosti o životné prostredie.“

Možno sa stotožniť s názorom navrhovateľov, podľa ktorého rozhodujúci vplyv na zriadenie správnej rady Recyklačného fondu ako výkonného a najvýznamnejšieho

orgánu fondu má reprezentatívne združenie zamestnávateľov, t. j. občianske združenie a subjekt súkromného práva, keďže do správnej rady navrhuje jedenásť z celkového počtu sedemnástich členov správnej rady, pričom minister hospodárstva je povinný nominácie reprezentatívneho združenia zamestnávateľov akceptovať. Úvahy a právne závery o protiústavnosti uvedenej právnej úpravy, ktoré navrhovatelia vo svojom návrhu z tejto premisy odvodzujú, je možné čiastočne akceptovať.

Argumentácia navrhovateľov smerujúca k protiústavnosti právnej úpravy zriadenia Recyklačného fondu je totiž v plnej miere akceptovateľná iba v prípade stotožnenia sa s úvahou, podľa ktorej jediný a výlučný spôsob účinnej starostlivosti o životné prostredie v oblasti odpadového hospodárstva (a teda ústavne súladný v zmysle článku 44 odseku 4 ústavy) spočíva v takom spôsobe zriadenia a fungovania orgánov Recyklačného fondu, v zmysle ktorého štátne orgány Slovenskej republiky budú mať rozhodujúci vplyv na ich obsadenie svojimi zástupcami. Takáto úvaha je však nielen vecne nesprávna, ale aj ústavnoprávne irelevantná.

Úmyslom zákonodarcu totiž bolo v oblasti odpadového hospodárstva zriadiť inštitúciu, ktorej predstavitelia by boli schopní reflektovať a reagovať na požiadavky praxe nakladania s odpadmi a účinne sa vypoariadavať s problémami, ktoré v tejto oblasti vzniknú.

Recyklačný fond, napriek tomu, že ide o neštátny účelový fond, totiž prirodzene nevyvíja svoju činnosť v právnom vákuu a orgány Recyklačného fondu nekonajú svojvoľne, či k prospechu negatívnych špecifických a partikulárnych záujmov. Recyklačný fond, rovnako ako akýkoľvek iný právny subjekt podliehajúci jurisdikcii Slovenskej republiky, je vo svojej činnosti obmedzený, resp. viazaný povinnosťou rešpektovať príslušné zákony, nariadenia, vyhlášky, resp. iné všeobecne záväzné právne normy (napr. záväzné časti jednotlivých programov odpadového hospodárstva) platné na území Slovenskej republiky v oblasti odpadového hospodárstva. Nerešpektovanie tejto povinnosti zo strany Recyklačného fondu spôsobuje obvyklé právne následky - napríklad zakladá zodpovednosť fondu za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti, či v prípade rozporu správnymi normami vedie k absolútnej neplatnosti právnych úkonov zo strany fondu a podobne. Štátne orgány Slovenskej republiky disponujú právomocami predovšetkým v oblasti tvorby pravidiel a právnych noriem na to, aby rozhodujúcim spôsobom vytvárali, ovplyvňovali a presadzovali štátnu environmentálnu politiku vo všeobecnosti a ako jej súčasť zábery

štátu v oblasti odpadového hospodárstva.

Úloha štátu, resp. štátnych orgánov a jej zástupcov sa tak obmedzila na tvorbu pravidiel vo forme všeobecne záväzných právnych noriem v oblasti odpadového hospodárstva, kontrolu ich dodržiavania a vo vzťahu k Recyklačnému fondu na dozor a kontrolu jeho činnosti Recyklačného fondu.

Napĺňanie ústavného príkazu zabezpečenia účinnej starostlivosti o životné prostredie vyjadrenému v článku 44 odseku 4 ústavy zákonodarcom v oblasti odpadového hospodárstva je však potrebné vnímať nielen výlučne vo vzťahu k zriadeniu a pôsobnosti Recyklačného fondu ako to robia navrhovatelia vo svojom návrhu, ale v kontexte celej právnej úpravy problematiky nakladania s odpadmi. Len v tom prípade si možno utvoriť objektívny obraz o súlade tejto právnej úpravy s ústavnou normou - článkom 44 ústavy a vyhnúť sa tak akýmkoľvek jednostranným a predpojatým záverom. Majúc na zreteli vyššie uvedené je potrebné skonštatovať, že regulácia odpadového hospodárstva v podmienkach Slovenskej republiky podlieha dostatočne prísny a s dostatočnou mierou presnosti stanoveným pravidlám. Rovnako dostatočne vymedzil zákonodarca právomoci štátnych orgánov a pôsobenie súkromnoprávných subjektov v oblasti odpadového hospodárstva podrobil prísnej regulácii.

Predstava, že by v rámci reprezentatívneho združenia zamestnávateľov, alebo prostredníctvom jeho zástupcov v správnej rade fondu dochádzalo k presadzovaniu akéhosi fiktívneho jednotného záujmu jeho členov je značne nereálna a ľahko spochybniteľná. Práve naopak v takomto prostredí dochádza k vzájomnej vyváženosti jednotlivých záujmov, ako aj účinnejšej vzájomnej kontrole. Aj tieto úvahy viedli zákonodarcu k ustanoveniu striktnnej požiadavky nominácií zástupcov reprezentatívneho združenia zamestnávateľov „tak, aby v nej mali svoje zastúpenie výrobcovia alebo dovozcovia za každý sektor podľa §55 ods. 2 písm. a) až j)“ zákona o odpadoch. V súlade s už vyššie naznačenou filozofiou zákonodarcu pri tvorbe postavenia, právomocí a orgánov Recyklačného fondu, keďže ide o podporu podnikateľských aktivít zameraných na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania zákonom špecifikovaných odpadov, ktoré by bez tejto podpory pravdepodobne nevznikli vôbec, alebo vznikli v menšom než žiadúcom rozsahu a keďže ide o aktivity tak vykonávané ako aj financované súkromným podnikateľským sektorom, je len prirodzené a v konečnom dôsledku aj efektívnejšie, ak sa na rozhodovaní o nakladaní s týmito peňažnými

prostriedkami budú v rozhodujúcej miere podieľať nie štátni úradníci, ale tí, ktorých sa aktivity Recyklačného fondu priamo týkajú.

Predstava navrhovateľov o efektívnom a účinnom spôsobe fungovania Recyklačného fondu a tým aj o efektívnom a účinnom spôsobe zabezpečenia starostlivosti o životné prostredie v oblasti odpadového hospodárstva zo strany štátu zrejme smeruje k modelu, kde Recyklačný fond ovládaný štátnymi úradníkmi zodpovednými ministerstvu životného prostredia, či ministerstvu hospodárstva postupuje presne v súlade s presnými a do najmenších detailov upravenými kritériami vydanými vo forme všeobecne záväzných právnych predpisov a po splnení týchto kritérií zo strany žiadateľov automaticky prideluje nárokovateľné finančné prostriedky z rozpočtu fondu.

b) K námietke rozporu s článkom 1 odsekom 1 ústavy

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľov poukazujúcu na rozpor právnej úpravy zriadenia a pôsobnosti Recyklačného fondu s ústavným princípom zvrchovanosti Slovenskej republiky v zmysle článku 1 odseku 1 ústavy, možno len skonštatovať, že argumentácia navrhovateľov je v tomto ohľade totožná s námietkou rozporu s článkom 44 ústavy a preto aj argumentáciu Národnej rady je možné v identickom rozsahu odvodiť z časti 1.a) tohto stanoviska. Aj po zohľadnení vyššie uvedených námietok a čiastočnej akceptácii výhrad navrhovateľov k predmetnej právnej úprave možno skonštatovať, že právna úprava Recyklačného fondu obsiahnutá v zákone o odpadoch je na rozdiel od stanoviska navrhovateľov jedným z prejavov zvrchovanosti Slovenskej republiky a jej zákonodarcu a je výsledkom suverénneho rozhodnutia demokratickej väčšiny zvolených zástupcov občanov Slovenskej republiky v súlade s ich preferenciami a hodnotovými prioritami.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľov poukazujúcu na rozpor právnej úpravy zriadenia a pôsobnosti Recyklačného fondu s ústavným princípom garancie právnej istoty ako jedného z obsahových náležitostí právneho štátu v zmysle článku 1 odseku 1 ústavy, osobitne s ohľadom na spôsob kreovania správnej rady Recyklačného fondu, zákonodarca má za to, že právna úprava zriadenia a pôsobnosti Recyklačného fondu nie je v rozpore s týmto ústavným princípom.

c) K námietke rozporu s článkom 29 odsekom 4 ústavy

Z návrhu nie je dostatočné zrejmé, či sa argumentácia navrhovateľov v tomto ohľade vzťahuje na reprezentatívne združenie zamestnávateľov, alebo na samotný Recyklačný fond,

prípadne oboje.

Voči námietke zodpovednosti štátu za splnenie úloh štátu vo verejnej sfére v tomto prípade v oblasti zabezpečenia účinnej starostlivosti o životné prostredie bolo v dostatočnej miere protiargumentované v časti I. a) tohto stanoviska. Pokiaľ ide o námietku rozporu oddelenia štátu od združení, k tomu je potrebné uviesť, že článok 29 ústavy sa v žiadnom zo svojich odsekov hmotnoprávne nevzťahuje na inštitúciu Recyklačného fondu. Recyklačný fond je právnická osoba zriadená zákonom a jeho zriadenie nieje výrazom uplatnenia združovacieho práva občanov vyjadreného v článku 29 ústavy - podobne ako ním nie je napríklad zriadenie združení záujmových združení - profesných komôr na základe zákona a podobne.

Zásada oddelenosti politických strán a hnutí, spolkov, spoločností a iných združení od štátu ustanovená v článku 29 odseku 4 ústavy je vyjadrením ústavnoprávnej garancie nezasahovania orgánov verejnej moci - štátnych orgánov slovenskej republiky do činnosti týchto subjektov formou a spôsobom, ktorý by zasahoval do podstaty združovacieho práva a obmedzoval jeho výkon. V žiadnom prípade však nie je v súlade so znením, legislatívnou históriou a zmyslom tohto ustanovenia, taká jeho interpretácia, podľa ktorej nie je prípustná účasť členov týchto združení na subjektoch verejného práva zriadených na základe zákonov Slovenskej republiky, či už ide o orgány verejnej moci, alebo subjekty inej povahy. Napokon práve takáto interpretácia by bola v rozpore s podstatou združovacieho práva, keďže uplatňovanie združovacieho práva je v podstatnej miere prejavom angažovanosti občanov vo veciach verejných, s celkom pochopiteľným zámerom ovplyvňovať a podieľať sa na správe vecí verejných spôsobom, ktorý umožňuje a pripúšťa zákon.

d) K námietke rozporu s článkom 55 odsekom 1 a 2 ústavy

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľov poukazujúcu na rozpor právnej úpravy zriadenia a pôsobnosti Recyklačného fondu s článkom 55 odsekom 1 ústavy, možno len skonštatovať, že argumentácia navrhovateľov je v tomto ohľade totožná s námietkou rozporu s článkom 44 ústavy a preto aj argumentáciu národnej rady je možné v identickom rozsahu odvodiť z časti I. a) tohto stanoviska. Ekologicky orientovaná trhová ekonomika znamená kladenie dôrazu predovšetkým na aktivitu súkromných podnikateľských subjektov, prípadné negatívne environmentálne dôsledky činností ktorých sú vyvažované podpornými

aktivitami štátu v oblasti zabezpečenia účinnej starostlivosti o životné prostredie. Odlišná predstava o spôsobe a právneho rámca zabezpečenia tejto starostlivosti zo strany zákonodarcu a navrhovateľov na strane druhej je kľúčovou časťou tohto ústavnoprávneho sporu a bola predmetom podrobnej analýzy postoja zákonodarcu v časti I. a) tohto stanoviska.

Všeobecné námietky navrhovateľov smerujúce k poukazovaniu rozporu právnej úpravy zriadenia a pôsobenia Recyklačného fondu, ako aj spôsobu odvádzania príspevkov a podpory vybraných činností zo strany fondu nie sú dostatočne závažné na to, aby preukázali distorziu hospodárskej súťaže v takom rozsahu (vytváranie objektívne nezdôvodniteľných rozdielov v právnom postavení jednotlivých súťažiteľov do takej miery, že dochádza k podstatnému obmedzovaniu, resp. vylučovaniu hospodárskej súťaže), že by takáto právna úprava nebola zdôvodniteľná prevažujúcim presadzovaním verejného záujmu zo strany zákonodarcu a pozostávajúceho v legitímnej snahe o podporu aktivít súvisiacich so starostlivosťou o životné prostredie, aktivít, ktoré, ako už bolo uvedené, by v opačnom prípade buď nevznikli vôbec, alebo nie v dostatočnom rozsahu. V rámci priestoru pre voľnú úvahu, ktorú ústavodarca v takýchto prípadoch zvolil demokratickej väčšine zákonodarného zboru je preto prijatie takejto právnej úpravy v systéme del'by moci plne legitímne a ústavnoprávne konformné.

K námietke nesúlady § 41 odsekov 13 a 14 a súvisiacich ustanovení zákona o odpadoch s článkom 1 odsekom 1 a článkom 12 odsekom 1 a 55 odseku 2 ústavy [časť 3.2.3., 3.2.4. návrhu, 1.2 doplnenia a zmeny návrhu, časť ustanovení uvedených v písmene b) výrokovej časti uznesenia].

V tejto súvislosti teda odpadli možné úvahy o vecne nepodložených rozdieloch v právnom postavení dovozcov a výrobcov v súvislosti s ich povinnosťou platiť príspevok do Recyklačného fondu, ako aj akékoľvek ďalšie úvahy vyplývajúce z tejto okolnosti, resp. s ňou súvisiace a rozvíjané navrhovateľmi predovšetkým v častiach 3.2.1 a 3.2.4 návrhu a týkajúce sa možného rozporu s článkom 1 odsekom 1, článkom 12 odsekom 1 a článkom 55 odsekom 2 ústavy. Preto je potrebné odmietnuť stanovisko navrhovateľov prezentované v časti I. 2 doplnenia a zmeny návrhu, v ktorom zotrávajú na námietke rozporu novelizovanej právnej úpravy s článkom 1 odsekom 1 ústavy z dôvodu, že „novelizovaná úprava platenia príspevkov, účinná od 1. 10. 2002, „zrušila“ v prípade

výrobcov systém platenia príspevku za kalendárny rok bez toho, aby upravila, ako sa bude platiť príspevok za kalendárny rok, počas ktorého k tejto zmene došlo.“ Súčinnosťou od 1. októbra 2002 sa právne povinnosti dovozcov a výrobcov platiť príspevok do Recyklačného fondu spravujú novelizovanými ustanoveniami odsekov 13 a 14 § 41 zákona o odpadoch vo vyššie uvedenom znení. Keďže podľa pôvodného princípu platieb „výrobca platí príspevok v štvrtročných rovnakých zálohových splátkach splatných vždy do desiateho dňa príslušného štvrťroka. Doplatok príspevku sa vypočíta podľa skutočnosti príslušného kalendárneho roka a je splatný do konca februára nasledujúceho kalendárneho roka“ v prípade, že výrobca odviezol zálohovú platbu do 10. októbra 2002 v zmysle pôvodného ustanovenia tejto platobnej povinnosti, samozrejme, že nebol povinný spätne do 20. januára 2003 uhradiť „opakovanú“ platbu za tento uplynulý štvrťrok, ale len dorovnať prípadný rozdiel vo výške zálohovej platby a platobnej povinnosti podľa skutočného objemu výroby, prípadne si započítať preplatok v nasledujúcom štvrťroku. Tento doplatok bol výrobca tak či tak aj v zmysle pôvodnej právnej úpravy povinný vyrovnáť do konca februára 2003 a Recyklačný fond akceptoval aj takýto postup výrobcov - t. j. dorovnanie príspevkovej povinnosti do konca februára 2003 a nie už do 20. januára 2003. V tomto prípade sa teda postupovalo spôsobom ešte výhodnejším pre výrobcov než určovalo znenie novelizovanej právnej úpravy a k žiadnej ujme výrobcov v tomto ohľade nedošlo. Avšak ani v prípade striktného dodržania postupu v zmysle novelizovanej právnej úpravy nemohlo dôjsť k akýmkoľvek právnym pochybnostiam a už vôbec nie takým, ktoré by zakladali rozpor s článkom 1 odsekom 1 ústavy.

K námietke nesúladu vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov s uvedenými článkami ústavy a § 56 odsekmi 1 a 2 a § 68 odsekom 3 písmenom m) zákona o odpadoch [písmeno e) výrokovvej časti uznesenia].

Národná rada sa stotožňuje so stanoviskom navrhovateľov uvedeným v časti 3.2.3. a časti III.3 návrhu, v zmysle ktorého vyhláška ministerstva životného prostredia 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov prekračuje medze zákona ustanovené predovšetkým v § 56 odseku 1 Ovete druhej zákona o odpadoch, podľa ktorej „sadzba sa ustanoví na základe predpokladaných nákladov na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí

príspevok do Recyklačného fondu, uvedených na trh v Slovenskej republike“ a tým je v rozpore s článkom 2 odsekom 2 ústavy a článkom 123 ústavy.

K námietke nesúladu § 56 odsekov 1 a 2 a § 68 odseku 3 písmena m) zákona o odpadoch s článkom 59 odsekom 2 v spojení s článkom 13 odsekom 1 písmenom a) a s článkom 123 v spojení s článkom 2 odsekom 2 a s článkom 13 odsekom 1 písmena a) ústavy [písmeno c) výrokovej časti uznesenia].

Národná rada však odmieta stanovisko navrhovateľov spočívajúce v názore, podľa ktorého sú uvedené ustanovenia zákona o odpadoch v rozpore s vyššie spomínanými článkami ústavy. Právna povinnosť platenia príspevku do Recyklačného fondu vyplýva z ustanovení zákona o odpadoch (§§ 41 - 48, § 54 v spojení s §§ 56 a 68 zákona o odpadoch) je celkom nespochybniteľné stanovená zákonom, resp. táto povinnosť je ukladaná na základe zákona spôsobom súladným s článkom 59 odsekom 2 v spojení s článkom 13 odsekom 1 písmenom a) ústavy.

K námietke nesúladu § 23 odseku 3 zákona o odpadoch s článkom 1 odsekom 1, článkom 35 odsekom i v spojení s článkom 13 odsekom 4, článkom 44 odsekom 1 a 4 a článkom 55 odsekom 1 a 2, ústavy [bod n. 1 doplnenia a zmeny návrhu, písmeno d) výrokovej časti uznesenia].

Národná rada sa stotožňuje s námietkami navrhovateľa smerujúcich k poukázaniu na rozpor uvedeného ustanovenia s princípom právnej istoty z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a nejasnosti takého rozsahu a takej miery, že uvedené nedostatky nie je možné prekonať zmysluplnou, resp. právne či vecne obhájitelnou interpretáciou.»

Svoje stanovisko národná rada doplnila 30. apríla 2003 listom doručeným ústavnému súdu 9. mája 2003, v ktorom uviedla:

«Oprávnenia Národnej rady Slovenskej republiky sú v čl. 86 ústavy vymenované len demonštratívne. Z toho možno odvíjať (nie celkom ústavne konformné) tvrdenie, že ústava nijako neobmedzuje Národnú radu Slovenskej republiky v tom, na koho môže zákonom preniesť výkon štátnomocenských oprávnení. Takto napríklad Národná rada Slovenskej republiky splnomocnila zákonom súdnych exekútorov, teda fyzické osoby, na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí, teda na výkon štátneho donútenia. Treba pritom uviesť, že Recyklačný fond nieje súkromnoprávna osoba.

Ústava neurčuje ani to, aké má mať inštitúcia podobná Recyklačnému fondu orgány a aké má byť zloženie týchto orgánov. Je síce na mieste výčitka navrhovateľov, že zákon o odpadoch veľmi nedôsledne rieši zloženie správnej rady Recyklačného fondu pokiaľ ide o jedenástich členov správnej rady menovaných ministrom hospodárstva Slovenskej republiky na návrh „reprezentatívneho združenia zamestnávateľov“. Možno len súhlasiť s názorom, že toto ustanovenie zákona o odpadoch je v rozpore so zákonom č. 106/1999 Z. z. o hospodárskom a sociálnom partnerstve (zákon o tripartite). V žiadnom prípade však nejde o rozpor s čl. 1 ods. 1 ústavy respektíve s nepriamo zakotveným princípom právnej istoty v tomto ustanovení, zvlášť ak sa vezme do úvahy to, čo navrhovatelia sami priznávajú, že prax rozpor týchto dvoch spomínaných zákonov odstránila.

Celkom neopodstatnené je tvrdenie navrhovateľov, že zriadenie Recyklačného fondu je v rozpore s čl. 29 ods. 4 ústavy. Argument, že správna rada Recyklačného fondu je v značnej miere kreačné závislá od súkromnoprávneho združenia (fakticky A.) dochádza k porušeniu príkazu na oddelenie politických strán, politických hnutí, ako aj spolkov, spoločností a iných združení od štátu, neobstojí. Členovia správnej rady Recyklačného fondu navrhnutí A. (AZZZ) sú pri svojom rozhodovaní nezávislí a nepodliehajú príkazom AZZZ.

2. Navrhovatelia vo svojom pôvodnom návrhu napádajú pre protiústavnosť § 41 ods. 13 a 14 zákona o odpadoch z dôvodu nerovného postavenia výrobcu a dovozcu pri platení príspevku. Citované ustanovenia však boli novelizované zákonom č. 529/2002 Z. z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a to tak, že výrobcovia aj dovozcovia boli zrovnoprávnení.

Prax aj tento problém vyriešila. Uplatňuje sa § 56 ods. 1 a 2 zákona o odpadoch, teda príspevok sa platí za výrobky uvedené na trh v Slovenskej republike, pričom do množstva výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a stanovenia sadzby nezapočítava množstvo vyvezených výrobkov.

Nepochopiteľná je výhrada navrhovateľov k § 56 ods. 2 zákona o odpadoch. Údajne nie je jasné, aký vývoz výrobkov sa v prípade výrobcu zohľadňuje pri výpočte jeho príspevkovej povinnosti za príslušný štvrtrok. V § 56 ods. 2 zákona o odpadoch v znení zákona č. 529/2002 Z. z. sa však jasne píše, že príspevok sa znižuje o čiastku za množstvo

skutočne vyvezených výrobkov.

Navrhovatelia mnohými argumentmi namietajú protiústavnosť § 56 ods. 1, § 68 ods. 3 písm. m) a vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu v znení neskorších predpisov. Za najzávažnejšie argumenty možno považovať tvrdený rozpor citovaných ustanovení zákona o odpadoch a vyhlášky č. 516/2001 Z. z. s čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 a s čl. 123 ústavy. Z návrhu sa dá vyčítať, že navrhovatelia vidia rozpor aj medzi vyhláškou č. 516/2001 Z. z. a § 56 ods. 1 zákona o odpadoch. V návrhu sa podrobne vysvetľuje, ako je nemožné na základe § 56 ods. 1 zákona o odpadoch určiť výšku sadzieb pre výpočet príspevku. ... V citovanom ustanovení zákona o odpadoch sa nehovorí nič o tom, podľa akých kritérií má ministerstvo sadzby pre výpočet príspevku určiť, ani že sa má pri ich určení riadiť § 56 ods. 1 zákona o odpadoch. Hovorí sa v ňom iba, že ministerstvo „ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu“. Ustanovenie sadzieb pre výpočet príspevku vyhláškou č. 516/2001 Z. z. je teda v súlade nielen so zákonom o odpadoch, najmä s jeho § 68 ods. 3 písm. m), ale aj s čl. 59 ods. 2 ústavy. Rovnako je to pokiaľ ide o vzťah § 68 ods. 3 písm. m) a vyhlášky č. 516/2001 Z. z. k čl. 2 ods. 2 ústavy. Aj Národná rada Slovenskej republiky, aj ministerstvo konali tak, ako to vyžaduje ústava, teda „na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Ako už bolo spomenuté, posudzovať súlad § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch s čl. 123 ústavy je bezpredmetné, pretože čl. 59 ods. 2 ústavy je špeciálnym ustanovením k čl. 123 ústavy. A pokiaľ ide o vzťah vyhlášky č. 516/2001 Z. z. s čl. 123 ústavy, takisto nemožno konštatovať iné, než súlad.

Hodno sa ešte zastaviť pri § 56 ods. 1 zákona o odpadoch, konkrétne pri jeho druhej vete. Ide naozaj o veľmi nešťastné ustanovenie. To však ešte neznamená, že je v rozpore s čl. 59 ods. 2 ústavy alebo aj s akýmkoľvek ustanovením ústavy. Možno len konštatovať, že § 56 ods. 1 druhá veta zákona o odpadoch je obsolétny.»

K návrhu sa vyjadrilo aj ministerstvo životného prostredia a to trikrát.

V prvom vyjadrení zo 4. júla 2003 uviedlo:

„K otázke protiústavnosti zriadenia Recyklačného fondu:

Navrhovatelia namietajú rozpor zriadenia Recyklačného fondu s čl. 44 ods. 1 a 4 ústavy. Namietajú, že štát nemôže zákonom preniesť plnenie verejných úloh v oblasti životného prostredia na iný subjekt.

Navrhovatelia opomenuli aj súvislosť s čl. 44 ods. 5, podľa ktorého podrobnosti o právach a povinnostiach podľa odsekov 1 až 4 ustanoví zákon. Jedným z týchto zákonov je aj zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, ktorým bol zriadený Recyklačný fond a ktorým sa uložili povinnosti výrobcovi a dovozcom niektorých výrobkov platiť príspevky do tohto fondu, pričom tieto príspevky môže fond použiť následne len na ochranu životného prostredia.

Zriadením Recyklačného fondu zákonom teda štát naplňa svoju povinnosť dbať o účinnú starostlivosť o životné prostredie a nejde tu o prenesenie úloh štátu na inú osobu.

Povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie má každý, pričom plnenie tejto povinnosti je u rozličných osôb rôzne v závislosti od charakteru ich činnosti. Túto povinnosť musí teda plniť každý v rozsahu zákonov vydaných v súlade s čl. 44 ods. 5. Ťažisko povinností ukladaných týmito zákonmi sa týka práve tých, ktorí svojou činnosťou najviac znečisťujú životné prostredie. Princíp zodpovednosti znečisťovateľov bol aj hlavnou ideou a dôvodom zriadenia Recyklačného fondu s orgánmi, v ktorých majoritné zastúpenie majú práve zástupcovia znečisťovateľov. Keďže štát dbá o účinnú starostlivosť o životné prostredie, uložil povinnosť výrobcovi a dovozcom výrobkov, z ktorých po ich použití vzniká odpad vyžadujúci si osobitné zaobchádzanie, prípadne ktorý možno reálne zhodnotiť a tým napomáhať ochrane životného prostredia, aby zabezpečovali zhodnocovanie odpadu z týchto výrobkov. Ako nástroj na podporu zhodnocovania bol vytvorený Recyklačný fond.

Recyklačný fond je teda nástrojom, prostredníctvom ktorého plnia určení znečisťovatelia svoju povinnosť chrániť životné prostredie, a preto majú aj väčšinové zastúpenie v jeho orgánoch. V orgánoch Recyklačného fondu má však svoje zastúpenie aj štát, konkrétne zástupcovia Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva financií SR a Ministerstva hospodárstva SR.

Štát teda nepreniesol svoje úlohy na iný subjekt, ale uložil zákonom plnenie povinnosti starať sa o životné prostredie tým osobám, ktoré ho znečisťujú, čo nieje v rozpore s čl. 44 ods. 1 a 4 vo väzbe na čl. 44 ods. 2, 3 a 5 ústavy.

K otázke, či je príspevok do Recyklačného fondu daňou alebo poplatkom v zmysle

čl. 59 ústavy:

Navrhovatelia uvádzajú, že príspevok do Recyklačného fondu treba chápať ako verejnú dávku, pričom vykladajú čl. 59 ods. 2 ústavy tak, že daňou. resp. poplatkom je podľa ich názoru verejná dávka uložená právnym predpisom alebo na jeho základe, ktorú jej platiteľ platí do verejného rozpočtu bez toho, aby získaval priamo za jej poskytnutie akýkoľvek ekvivalent. Z tejto svojej úvahy vyvodzujú, že ustanovenie zákona č. 223/2001 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 516/2001 Z. z. vzťahujúce sa na platenie príspevku sú v rozpore s ústavnými zásadami vzťahujúcimi sa na ukládanie daní a poplatkov.

S takto širokým výkladom pojmu dane a poplatku podľa čl. 59 ústavy nemožno vo väzbe na príspevok platený do Recyklačného fondu súhlasiť. V prípade príspevku do Recyklačného fondu nejde o daň alebo poplatok v zmysle čl. 59 ústavy. Platba príspevku je len náhradným finančným vyjadrením povinnosti výrobcov a dovozcov zabezpečiť zhodnotenie odpadov z výrobkov, ktoré výrobca a dovozca uviedol na trh a tým potenciálne do životného prostredia. Potvrďuje to znenie § 56 ods. 3 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, podľa ktorého výrobca a dovozca nie je povinný platiť tento príspevok za tie výrobky, u ktorých preukáže, že sám alebo prostredníctvom zmluvného partnera zabezpečil zhodnotenie odpadu z nich. Podľa § 56 ods. 4 zákona o odpadoch ak výrobca alebo dovozca preukáže, že po zaplatení príspevku do Recyklačného fondu zhodnotil odpady z výrobkov, za ktoré zaplatil tento príspevok. Recyklačný fond mu príslušnú časť príspevku vráti.

Z uvedeného vyplýva, že nejde o daň ani poplatok v zmysle čl. 59 ústavy, a teda nemožno hovoriť o rozpore s čl. 59.

Skutočnosť, že príspevok do Recyklačného fondu nie je daňou alebo poplatkom v zmysle čl. 59 ústavy, potvrdzuje aj fakt že správa daní a poplatkov je upravená v osobitnom zákone č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a vykonávajú ju daňové úrady alebo obce, pričom príspevok do Recyklačného fondu pod tento zákon nespadá.

K otázke protiústavnosti § 23 ods. 3 zákona o odpadoch:

K požiadavke navrhovateľov na zrušenie § 23 ods. 3 možno uviesť, že Ministerstvo životného prostredia SR predložilo vláde dňa 30. 6. 2003 návrh novely zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, kde sa navrhuje zrušenie tohto ustanovenia. “

V druhom vyjadrení z 18. decembra 2003 uviedlo:

„1. Navrhovatelia spochybňujú opodstatnenosť rozlišovania pojmov dbať a zabezpečovať v súvislosti s výkladom čl. 44 Ústavy SR. K rozdielu oboch týchto pojmov možno uviesť, že podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka má slovo dbať význam dávať si záležať, venovať starostlivosť, brať do úvahy, brať ohľad, všímať si. Slovo zabezpečiť má význam ako postarať sa o uskutočnenie niečoho, zaistiť, zaručiť, urobiť opatrenia proti neželaným javom, urobiť opatrenia na dodržanie niečoho. Z tohto gramatického výkladu teda vyplýva, že ide o významovo odlišné pojmy, pričom význam pojmu dbať je všeobecnejší a má skôr rámcový charakter, a význam slova zabezpečiť spočíva v požiadavke vykonania konkrétnych opatrení. Použitie oboch týchto pojmov v jednom ustanovení čl. 44 ods. 1 Ústavy SR potvrdzuje zámer odlišiť aktivity štátu v oboch uvedených oblastiach.

2. Navrhovatelia nesprávne interpretujú naše stanovisko, v ktorom sme uvádzali, že zriadením Recyklačného fondu štát naplňa svoju povinnosť dbať o účinnú starostlivosť o životné prostredie, keď nám podsúva tvrdenie, že zriadením Recyklačného fondu štát splnil uvedenú povinnosť. Zriadenie Recyklačného fondu je len súčasťou naplňania tejto povinnosti štátu, nie jej konečným splnením. ...

4. Zásadne nemožno súhlasiť s úvahou navrhovateľov týkajúcou sa platby príspevku do Recyklačného fondu, ktorý je zavedený ako náhradné finančné vyjadrenie povinnosti výrobcov a dovozcov zabezpečovať zhodnotenie odpadov z výrobkov, ktoré uviedli na trh a tým aj potenciálne do životného prostredia. Nemožno súhlasiť s tým, že nie je objektívne možné zabezpečiť 100 % zberu a zhodnotenia odpadov povinnou osobou. Takéto prípady sa v praxi vyskytujú a ak nastanú, je daný právny nárok na vrátenie príspevku vo výške 100 % (pozri aj list MŽP SR zo 4. 11. 2003 č. 2032/2003 - 3.2 - v prílohe). Z uvedeného dôvodu naďalej trváme na našej argumentácii, že príspevok do Recyklačného fondu nieje verejnou dávkou podobnou dani alebo poplatku v zmysle čl. 59 ods. 2 Ústavy SR. ...

Z listu MŽP SR zo 4. 11. 2003 č. 2032/2003 - 3.2:

Znenie § 56 ods. 3 zákona o odpadoch umožňuje výrobcovi alebo dovozcovi výrobkov alebo materiálov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, preukázať, že zabezpečil sám alebo prostredníctvom zmluvného partnera ich zhodnotenie, a tak dosiahnuť zníženie príspevku do Recyklačného fondu, zodpovedajúce množstvu zhodnotených výrobkov a materiálov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o odpadoch, ak povinná osoba splní uvedený predpoklad na zníženie príspevku do Recyklačného fondu podľa § 56 ods. 3 až po jeho zaplatení, vzniká jej voči Recyklačnému fondu osobitný nárok na vrátenie takej sumy z celkovej sumy ňou uhradeného príspevku. o ktorú by sa v prípade úspešne uplatneného nároku na zníženie príspevku jej príspevok znížil. Vrátená suma však nemôže presiahnuť celkovú sumu uhradeného príspevku za určitý druh výrobkov alebo materiálov.

Povinná osoba musí v oboch prípadoch, či už pred alebo po zaplatení príspevku, hodnoverne preukázať, že sama alebo prostredníctvom zmluvného partnera zabezpečila zhodnotenie merateľného množstva odpadov druhovo zhodných s odpadmi, ktoré vznikajú z výrobkov alebo materiálov, ktoré vyrába alebo dováža.

V zmysle § 64 ods. 2 zákona o odpadoch je na vrátenie príspevku podľa § 56 ods. 4 právny nárok a Recyklačný fond je povinný vrátiť príspevok v plnej výške, ak bolo po zaplatení príspevku preukázané zhodnotenie spoplatnenej komodity na 100 %.

Ak však Recyklačný fond nevráti príspevok v zodpovedajúcej výške platiteľovi príspevku do okamihu plnenia jeho ďalšej príspevkovej povinnosti, čo sa môže stať, keďže lehota pre realizáciu tejto povinnosti nie je Recyklačnému fondu zákonom vymedzená, môže platiteľ svoj predchádzajúci neuspokojený finančný nárok voči Recyklačnému fondu započítať do sumy svojho nového záväzku voči Recyklačnému fondu. Platiteľ tak uplatní nárok na zníženie príspevku do Recyklačného fondu za to množstvo výrobkov alebo materiálov, ktorých zhodnotenie už zrealizoval a následne preukázal, avšak zodpovedajúca časť ním už uhradeného príspevku mu nebola vrátená.“

V treťom vyjadrení z 31. marca 2004 uviedlo:

„Vaším listom z 2. marca 2004 č. PL. ÚS 3/03-137 ste ma požiadali o zaujatie stanoviska a zaslanie vyjadrenia k doplneniu, zmene a čiastočnému späťvzatiu návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo veci súladu niektorých ustanovení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a nadväzujúcej vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 516/2001 Z. z. o sadzbách pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu s Ústavou Slovenskej republiky.

Uvedené doplnenie, zmena a čiastočné späťvzatie návrhu reaguje na niektoré zmeny v texte zákona č. 223/2001 Z. z. Tieto zmeny sú takého charakteru, že nie je potrebné meniť

naše doterajšie stanoviská, ktoré sme Vám zaslali listami č. 111/2003-min. zo 4. 7. 2003 a č. 1456/2003-min. z 18. 12. 2003 a na ktorých naďalej trváme.“

K vyjadreniu národnej rady a ministerstvu životného prostredia sa vyjadrili navrhovatelia 2. júla 2003, pričom uviedli:

«V súvislosti s navrhovateľmi tvrdenu protiústavnosťou ustanovení dotknutej právnej úpravy o zriadení a pôsobnosti Recyklačného fondu odporca, v 1. rade uvádza, že oprávnenia Národnej rady Slovenskej republiky sú v čl. 86 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) vymenované len demonštratívne, z čoho vyvodzuje, že Ústava „nijako neobmedzuje Národnú radu Slovenskej republiky v tom, na koho môže zákonom preniesť výkon štátnomocenských oprávnení“. Zároveň však paradoxne uvádza, že toto tvrdenie nie je ústavne konformné. Poukazuje tiež na príklad prenesenia výkonu štátnomocenskej funkcie na súdnych exekútorov. Ďalej odporca v 1. rade poukazuje na to, že Ústava neurčuje, „aké má mať inštitúcia podobná Recyklačnému fondu orgány a aké má byť zloženie týchto orgánov“. ...

Z uvedeného vyplýva, že Národná rada Slovenskej republiky, ako zákonodarný orgán parlamentnej republiky (viď aj dikciu ust. čl. 86 Ústavy), je nositeľom jednej z právomocí štátu na základe prenesenia časti mocenskej suverenity ľudu na ňu ako parlament. Národná rada Slovenskej republiky je teda nositeľom štátnomocenskej suverenity, je mocenským suverénom, ktorý nemá v systéme štátu obdobu (pen-danta). Tento mocenský orgán však nie je determinovaný len vzťahmi parlamentného republikanizmu, ale aj vzťahmi (princípmi) demokracie a právneho štátu; to samozrejme platí rovnako aj pre iné štátne orgány a subjekty poverené výkonom niektorej právomoci štátu. ...

K takýmto ďalším princípom možno radiť napr. princíp všeobecnej a rovnej participácie na štátnej moci (viď najmä čl. 30 ods. 1 Ústavy). Uvedený princíp znamená, že každý (občan) sa môže, pri uplatnení vopred stanovených pravidiel platných pre všetkých rovnako, podieľať na formulovaní štátnomocenskej vôle. Uvedené princípy možno podradiť pod spoločný pojem ústavnosť. Ak potom zákonodarca procesom tvorby zákona alebo jeho obsahom tieto princípy obchádza, je takýto jeho mocenský akt (zákon) protiústavný. ...

Naopak, z vyššie uvedeného, ako aj z argumentácie uvedenej v samotnom návrhu a v jeho doplnení, vyplýva, že táto právna úprava odporuje princípom demokracie

a právneho štátu a preto je protiústavná. Opätovne v tejto súvislosti zdôrazňujeme, že vo vzťahu k rozhodovaciemu orgánu tejto inštitúcie (správnej rade) je síce pri jeho kreácii a rozhodovaní uplatňovaný väčšinový - demokratický - princíp (i keď aj o tomto možno vysloviť pochybnosť vzhľadom na skutočnú mieru reprezentatívnosti A.), avšak ďalšie princípy demokracie a právneho štátu už nie sú v dotknutej právnej úprave premietnuté. ...

V tomto kontexte treba pritom vnímať aj poukaz odporcu v 1. rade na to, že členovia správnej rady Recyklačného fondu navrhnutí A. sú pri svojom rozhodovaní nezávislí a nepodliehajú príkazom tohto združenia. Poukazujeme na to, že ani formálne takáto nezávislosť nie je daná. Ak sa predovšetkým títo (alebo ktorýkoľvek iní) členovia správnej rady nebudú správať nezávisle, neexistuje žiadny mechanizmus, ktorý by zabránil dôsledkom takéhoto („závislého“) správania sa. U týchto členov správnej rady sa navyše očakáva, že budú zastupovať záujmy určitej spoločenskej skupiny. ...

Odporca v 1. rade vo svojom vyjadrení ďalej uvádza, že navrhovateľmi tvrdeny rozpor ust. § 41. ods. 13 zákona o odpadoch s čl. 1 ods. 1 Ústavy (ktorý zostal po novelizácii tohto ustanovenia zákonom č. 529/2002 Z. z. o obaloch) bol odstránený aplikačnou praxou, keď Recyklačný fond vyžadoval zaplatenie príspevku za rok 2002 do konca februára 2003, pričom v budúcnosti už táto povinnosť platiť nebude. Túto argumentáciu nepovažujeme za správnu. ... Táto pochybnosť zakladá právnu neistotu adresátov dotknutých právnych povinností, či svoju povinnosť splnili riadne a včas, pričom najmä v súvislosti s ust. § 78 ods. 3 písm. e) zákona o odpadoch nie je zanedbateľná. Samotná prax Recyklačného fondu pritom nemôže odstrániť protiústavnosť dotknutých ustanovení. ...

Odporca v 1. rade ďalej spochybňuje tvrdenie navrhovateľov o protiústavnosti možného dvojitého (resp. viacnásobného) zaťaženia niektorých výrobkov príspevkom do Recyklačného fondu vyrobených v tuzemsku v porovnaní s výrobkami dovezenými (ktoré sú zaťažené týmto príspevkom len raz, a to pri dovoze). Poukazuje pritom na to, že zákon nemôže mať exteritoriálnu povahu. K tejto argumentácii uvádzame predovšetkým, že skutočnosť, že zákon štátu nemôže mať exteritoriálnu povahu, že teda jeho účinky nemožno uplatňovať aj mimo územia daného štátu, sama o sebe nevyklučuje protiústavnosť tohto zákona. Tvrdenie odporcu v 1. rade, že túto situáciu nemožno riešiť (ak nemá mať

zákon exterritoriálnu povahu) neobstojí, nakoľko nič nebráni tomu, aby bola prijatá taká právna úprava, ktorá rovnakou mierou zataží príspevkom do Recyklačného fondu výroby vyrobené v tuzemsku a výroby dovezené. ...

Vykonávací právny predpis nemôže vyplňať medzery alebo naprávať nedostatky obsiahnuté v dikcii zákona. Opačný postup by bol totiž prekročením medzi zákona (čl. 123 Ústavy), čo platí aj v prípade vyhlášky č. 516/2001 Z. z. Tým, že svojim ust. § 68 ods. 3 písm. m) zákon o obaloch splnomocnil Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky na vydanie vykonávacieho právneho predpisu, bola splnená len jedna z dvoch podmienok zakotvených v ust. čl. 123 Ústavy, a to vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu „na základe zákona“. Keďže však medze pre vydanie takéhoto právneho predpisu zákonom o odpadoch (ani iným zákonom) ustanovené nie sú, bolo vydanie predmetnej vyhlášky takým mocenským aktom, ktorým sa prekročili aj limity pôsobenia štátnych orgánov vymedzené v ust. čl. 2 ods. 2 Ústavy, nakoľko rozsah konania Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z ust. § 56 ods. 1 zákona o odpadoch jednoducho nevyplýva a ust. § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch tento rozsah neustanovuje (ustanovuje len spôsob konania - vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu). „Výklad citovaného ustanovenia čl. 2 ods. 2 ústavy a osobitne slovného spojenia „v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon potvrdzuje, že ústavodarca predpokladal súbežné (súčasnú) splnenie oboch príkazov ústavných noriem v nej obsiahnutých.»

Navrhovatelia vo vyjadrení z 28. júla 2003 uviedli:

«Ak preto ústavný text v niektorých prípadoch aj používa dikciu formulovanú ako povinnosť adresovanú iným alebo aj iným subjektom ako je štát (napr. „každý je povinný chrániť a zveľad'ovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo“), ide opäť predovšetkým o záväzok štátu. Obsahom tohto záväzku je povinnosť preniesť takto najvšeobecnejšie formulovanú povinnosť do ostatného právneho poriadku a zabezpečiť je plnenie (vrátane postihovania neplnenia). Z takéhoto vnímania Ústavy potom vyplýva, že štát sa napr. nemôže zbaviť svojho záväzku zabezpečiť každému právo na priaznivé životné prostredie podľa ust. čl. 44 ods. 1 Ústavy len pasívnym odkazom na dikciu ust. čl. 44 ods. 2 a 3 Ústavy. Je síce pravdou, že štát vydaním zákona o odpadoch formálne splnil svoju povinnosť (v rozsahu danom predmetom právnej regulácie tohto zákona) podľa ust. čl. 44

ods. 5 Ústavy, nesplnil však túto povinnosť aj materiálne, nakoľko táto právna úprava je postihnutá viacerými nedostatkami, ktorých popis je napokon predmetom podaní navrhovateľov v tejto veci. ...

V súvislosti s poukazom navrhovateľov na to, že príspevok do Recyklačného fondu je verejnou dávkou podobnou daniam a poplatkom podľa ust. čl. 59 ods. 2 Ústavy, odporca v 2. rade uvádza, že toto tvrdenie je správne. Tento záver potom odôvodňuje argumentáciou, že „platba príspevku je len náhradným finančným vyjadrením povinnosti výrobcov a dovozcov zabezpečiť zhodnotenie odpadov z výrobkov, ktoré výrobca a dovozca uviedol na trh a tým potenciálne do životného prostredia.“ S týmto argumentom odporcu v 2. rade sa nemožno stotožniť predovšetkým preto, že zabezpečenie 100 % zberu a zhodnotenia odpadov, povinnou osobou (priamo alebo sprostredkovane), ktoré boli v dôsledku jej činnosti uvedené na územie Slovenskej republiky nie je objektívne možné. Preto pri akomkoľvek objektívne možnom úsilí povinnej osoby zabezpečiť zber a zhodnotenie odpadov pochádzajúcich z jej činnosti, zostáva zachovaná povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu. S touto skutočnosťou korešponduje aj štruktúra rozpočtového určenia finančných prostriedkov nakumulovaných v Recyklačnom fonde z príspevkov, keď napr. zdroje týchto príjmov z určitého sektora možno použiť v prospech tohto sektora len vo výške 88 % (keďže práve len v tejto výške plynú príspevky z tohto sektora práve na jeho podúčet).

Len pre úplnosť ešte uvádzame (v súvislosti s ďalším rozvinutím uvedenej argumentácie odporcom v 2. rade), že krátenie povinnosti platiť príspevok do Recyklačného fondu pri splnení ustanovených podmienok, nemôže byť dôkazom potvrdzujúcim úsudok, že príspevok nie je verejnou dávkou podobnou daniam a poplatkom podľa ust. čl. 59 ods. 2 Ústavy. Tento záver možno oprieť aj o ten argument, že platný daňový a poplatkový systém Slovenskej republiky účelom a podstatou obdobný inštitút krátenia, resp. úpravy platobnej povinnosti povinných subjektov pozná (napr. odpočet pri dani z pridanej hodnoty).»

Predseda národnej rady listom z 21. októbra 2008 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Zástupca navrhovateľov listom sp. zn. I 0014/01 z 26. novembra 2008 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

III.

Návrh skupiny poslancov vychádzal zo znenia ustanovení zákona o odpadoch ku dňu podania 2. augusta 2002. Ostatný doplnok bol ústavnému súdu doručený 13. marca 2006. Pôvodné znenie zákona (okrem výnimiek) nadobudlo účinnosť 1. júla 2001. V priebehu konania na ústavnom súde došlo k rozsiahlym novelám zákona. Novela zákona č. 553/2001 Z. z. nadobudla účinnosť 1. januára 2002, č. 96/2002 Z. z. nadobudla účinnosť 1. apríla 2002, č. 261/2002 Z. z. nadobudla účinnosť 1. júla 2002, č. 393/2002 Z. z. nadobudla účinnosť 1. septembra 2002, č. 529/2002 Z. z. nadobudla účinnosť 1. októbra 2002 (okrem § 44a), č. 245/2003 Z. z. nadobudla účinnosť 31. júla 2003, č. 188/2003 Z. z. a č. 525/2003 Z. z. nadobudla účinnosť 1. januára 2004, č. 24/2004 Z. z. nadobudla účinnosť 1. marca 2004 (časť ustanovení má inú účinnosť, napr. až 1. januára 2010), č. 443/2004 Z. z. nadobudla účinnosť 1. augusta 2004 [§ 8 ods. 3 písm. e) – 1. januára 2005], č. 587/2004 Z. z. nadobudla účinnosť 1. januára 2005, č. 733/2004 Z. z. nadobudla účinnosť 1. januára 2005 (niektoré ustanovenia 1. júla 2006), č. 479/2005 Z. z. nadobudla účinnosť 1. novembra 2005, č. 532/2005 Z. z. a č. 571/2005 Z. z. nadobudli účinnosť 1. januára 2006 a č. 127/2006 Z. z. nadobudla účinnosť 1. apríla 2006.

Zmeny zákona o odpadoch sa dotkli aj ustanovení označených v návrhu skupiny poslancov a ich doplnení.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Postup ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov je upravený v ustanoveniach § 37 až § 41b zákona o ústavnom súde.

Podľa ustanovenia § 41a ods. 4 zákona o ústavnom súde ak preskúmané právne predpisy stratia platnosť pred vyhlásením nálezú ústavného súdu, konanie sa zastaví.

Jednou z podstatných podmienok konania o súlade právnych predpisov je ich platnosť.

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ochranu ústavnosti treba chápať materiálne. To tiež znamená, že v prípade zmien ustanovení dotknutého právneho predpisu podľa konania pred ústavným súdom o súlade právnych predpisov nič nebráni tomu, aby ústavný súd v konaní pokračoval, ak aj napriek novelizácii dotknutých ustanovení ústavný problém možného nesúladu právnych predpisov stále trvá a záujem na ochrane ústavnosti vyžaduje jeho vyriešenie (PL. ÚS 1/01).

Keďže v preskúmaných ustanoveniach § 1 ods. 1, § 45 a § 47 zákona o odpadoch stratili dňa 13. augusta 2005 svoju platnosť v rozsahu, ktorým navrhovatelia navrhli vysloviť ich nesúlad s ústavou a medzinárodnými dohovormi, plénum ústavného súdu rozhodlo o zastavení konania (bod 1 výroku nálezú).

Vyhláška č. 516/2001 Z. z. bola zrušená § 4 vyhlášky č. 127/2004 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 15. marca 2004.

V tejto časti plénum ústavného súdu rozhodlo konanie zastaviť (bod 2 výroku nálezú).

IV.

K námietke nesúladu ustanovenia § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“], § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 44 ods. 1, ods. 3 až 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 7,

§ 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 54i, § 55 až § 66, § 68 ods. 3 písm. m), § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 43 ods. 7 písm. b), § 44 ods. 6 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 44a ods. 5 písm. b) § 46 ods. 6 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m), § 81 ods. 14 zákona o odpadoch s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a s čl. 35 ods. 1 listiny

Navrhovatelia namietajú nesúlad § 1 ods. 2 zákona o odpadoch, ktorý upravuje predmet úpravy nakladania s odpadmi, a to v časti „zriadenie Recyklačného fondu“.

Namietajú nesúlad ustanovení § 41 ods. 11 až 15 zákona o odpadoch, podľa ktorých «výrobca a ten, kto prepraví cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky (ďalej len „dovozca“) batérie a akumulátory uvedené v prílohe č. 7, ako aj dovozca zariadení, do ktorých sa tieto batérie a akumulátory zabudovávajú, sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56.

Osoba povinná platiť príspevok podľa odseku 11 zodpovedá aj za správnosť jeho výpočtu.

Výrobca platí príspevok do Recyklačného fondu za kalendárny štvrtrok. Určí ho podľa § 56 zo skutočného objemu výroby v spoplatňovanom štvrtroku. Príspevok je splatný do tridsiateho dňa nasledujúceho štvrtroka.

Dovozca platí príspevok do Recyklačného fondu za kalendárny štvrťrok. Určí ho podľa § 56 za prepravu cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky (ďalej len „dovoz“) uskutočnený v spoplatňovanom štvrťroku. Príspevok je splatný do tridsiateho dňa nasledujúceho štvrťroka.

Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu batérií, akumulátorov alebo zariadení, za ktoré sú povinní platiť príspevok, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu do 30 dní od vzniku zmeny a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve (§ 73) kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia.».

Podľa § 41 ods. 17 písm. b) zákona o odpadoch výrobca a dovozca batérií a akumulátorov, ako aj dovozca zariadení, do ktorých sa tieto batérie a akumulátory zabudovávajú, sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 41 ods. 18 písm. b) zákona o odpadoch ten, kto zabezpečuje zber, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie opotrebovaných batérií a akumulátorov, ako aj ten, kto zbiera odpady zo zariadení, do ktorých sa tieto batérie a akumulátory zabudovávajú, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Ustanovenia § 42 zákona o odpadoch upravuje nakladanie s odpadovými olejmi.

Podľa § 42 ods. 5 písm. b) zákona o odpadoch ten, kto zabezpečuje zber, regeneráciu alebo iný spôsob zhodnotenia alebo zneškodnenie odpadových olejov, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 42 ods. 8 až 12 zákona o odpadoch výrobca a dovozca sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu, ktorý je vypočítaný podľa tohto zákona, pričom platca zodpovedá za správnosť jeho výpočtu. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu, umožniť kontrolu štátnemu dozoru a štvrťročne ohlasovať údaje Recyklačnému fondu.

Ustanovenie § 43 zákona o odpadoch upravuje nakladanie s opotrebovanými pneumatikami.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca pneumatík pre motorové vozidlá a nemotorové vozidlá, ktoré sa v Slovenskej republike predávajú samostatne alebo na kolesách týchto vozidiel, sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56.

Podľa § 43 ods. 1 až 4 a ods. 5 písm. b) zákona o odpadoch výrobca a dovozca pneumatík zodpovedajú za výpočet príspevku do Recyklačného fondu, za správnosť výpočtu. Príspevok platia podľa citovaného zákona. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu pneumatík, ohlasovať zmeny a umožniť orgánu štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu správnosti výpočtu príspevku a ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 44 ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca viacvrstvových kombinovaných materiálov vyrobených na báze lepenky a dovozca výrobkov balených v týchto materiáloch sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56. Táto povinnosť sa nevzťahuje na obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu.

Podľa § 44 ods. 3 až 5 a ods. 6 písm. b) zákona o odpadoch výrobca a dovozca platia príspevok do Recyklačného fondu, pričom zodpovedajú za správnosť jeho výpočtu. Príspevok platia podľa výpočtu ustanoveného týmto zákonom, sú povinní zaregistrovať sa

v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu materiálov alebo výrobkov a sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 44a ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca kovových obalov a dovozca výrobkov balených v týchto obaloch sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56. Táto povinnosť sa nevzťahuje na obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu.

Podľa § 44a ods. 2 až 4, ods. 5 písm. b) a ods. 6 písm. b) zákona o odpadoch príspevok platia a za správnosť jeho výpočtu zodpovedajú výrobca a dovozca. Výrobca a dovozca platia príspevok určený citovaným zákonom, sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu, ohlásiť zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca kovových obalov sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 46 ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca výrobkov z polyetylentereftalátu a dovozca výrobkov balených v tomto materiáli sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56. Táto povinnosť sa nevzťahuje na suroviny, predlisky a vlákna a obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu.

Podľa § 46 ods. 2 až 7 zákona o odpadoch výrobca a dovozca výrobkov z polyetylénu, polypropylénu, polystyrénu a z polyvinylchloridu a dovozca výrobkov balených v týchto materiáloch sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej týmto zákonom s výnimkami ustanovenými týmto zákonom a zodpovedajú za príspevky a ich výpočet. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu uvedených výrobkov, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom

štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia. Ten, kto zabezpečuje zber, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov z výrobkov uvedených v odseku 1 a 2, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 48 ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca papiera a lepenky, ako aj dovozca výrobkov z papiera a lepenky (vrátane polygrafických výrobkov) a dovozca výrobkov balených v papieri a lepenke s výnimkou hygienického a sanitárneho papiera a výrobkov z papiera používaných na hygienické a sanitárne účely, cigaretového papiera, karbónového kopírovacieho papiera, filtračného papiera a papiera a lepenky na výrobu dechtovaného alebo asfaltovaného papiera sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56. Táto povinnosť sa nevzťahuje na obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu.

Podľa § 48 ods. 2 zákona o odpadoch výrobca a dovozca skla (vrátane obalového a tabuľového obložného skla), ako aj dovozca výrobkov balených v sklených obaloch sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej podľa § 56. Táto povinnosť sa nevzťahuje na obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu.

Podľa § 48 ods. 3 a 4 zákona o odpadoch sa príspevok platí, ak výroba alebo dovoz presiahne 10 ton ročne.

Podľa § 48 ods. 5 až 8 zákona o odpadoch príspevok platia a za správnosť jeho výpočtu zodpovedajú výrobca a dovozca. Výška príspevku je stanovená týmto zákonom. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu

ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 48 ods. 9 písm. b) zákona o odpadoch ten, kto zabezpečuje zber, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov z výrobkov uvedených v odsekoch 1 a 2, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o odpadoch odstránenie starého vozidla zabezpečí osoba zodpovedná za jeho odstránenie podľa odseku 1 jeho odovzdaním na určené parkovisko (odsek 7), a to bezodkladne po zistení, že staré vozidlo, ktorého držiteľ sa nepodarilo zistiť ani s pomocou okresného dopravného inšpektorátu, je na pozemku odstavené viac než 30 dní. Náklady spojené s odstránením starého vozidla znáša prevádzkovateľ určeného parkoviska; môže však požiadať o následnú úhradu z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo od držiteľa starého vozidla, ak sa ho dodatočne podarilo zistiť (odsek 6).

Podľa § 54 ods. 1 zákona o odpadoch výrobca a dovozca vozidiel, ktorí prepravujú vozidlo cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky, sú povinní za každé motorové vozidlo uvedené na trh zaplatiť príspevok do Recyklačného fondu v sume podľa § 56; výrobca a dovozca vozidiel v tomto prípade neplatia príspevky za iné časti vozidla, ktoré tvoria jeho súčasť.

Podľa § 54 ods. 2 až 4 a ods. 5 písm. b) zákona o odpadoch príspevok platí výrobca vozidiel a dovozca vozidiel, ako aj právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú výrobcom alebo dovozcom. Právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú výrobcom alebo dovozcom a ktoré dovezú výrobky podľa odseku 1 na územie Slovenskej republiky, zaplatia príspevok do Recyklačného fondu najneskôr v deň prvého zapísania dovezeného motorového vozidla do evidencie motorových vozidiel podľa osobitných predpisov. Výrobca a dovozca vozidiel platí príspevok podľa tohto zákona. Výrobca a dovozca vozidiel sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby

alebo dovozu vozidiel, ohlásiť Recyklačnému fondu údaje potrebné na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia (§ 41 ods. 15). Povinnosť registrácie v Recyklačnom fonde (§ 41 ods. 15) sa netýka právnických osôb alebo fyzických osôb, ktoré dovezú výrobky podľa odseku 1 len pre vlastnú potrebu. Výrobca vozidiel a dovozca vozidiel, ktorí prepravujú vozidlo cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky, sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 54 ods. 6 písm. b) zákona o odpadoch ten, kto vykonáva zber alebo spracovanie starých vozidiel je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 54i ods. 1 zákona o odpadoch výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad nebude elektroodpadom z domácností, je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu za celé množstvo elektrozariadení. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností a výrobca svetelných zdrojov podľa § 54g ods. 1, je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu za elektrozariadenia v prípade, ak nesplní ustanovený limit [§ 54b ods. 1 písm. i)], a to v rozsahu nesplnenej časti ustanoveného limitu. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností, a ktorý splní ustanovený limit [§ 54b ods. 1 písm. i)], do Recyklačného fondu za elektrozariadenia neplatí. Príspevok podľa tohto odseku sa platí podľa § 56 ods. 1.

Podľa ustanovenia § 54i ods. 2 až 4 a ods. 5 písm. b) zákona o odpadoch príspevok do Recyklačného fondu platia výrobcovia elektrozariadení, ktorí zodpovedajú aj za jeho správnosť. Výrobca elektrozariadení je povinný zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia činnosti, ohlásiť zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia.

Výrobca elektrozariadení je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 55 ods. 1 zákona o odpadoch Recyklačný fond sa zriaďuje ako neštátny účelový fond, v ktorom sa sústreďujú peňažné prostriedky na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania

- a) opotrebovaných batérií a akumulátorov (§ 41),
- b) odpadových olejov (§ 42),
- c) opotrebovaných pneumatík (§ 43),
- d) viacvrstvových kombinovaných materiálov (§ 44),
- e) elektrozariadení (§ 54i),
- f) plastov (§ 46),
- g) papiera (§ 48),
- h) skla (§ 48),
- i) vozidiel (§ 49 až § 54),
- j) odpadov z kovových obalov.

Podľa § 55 ods. 2 zákona o odpadoch Recyklačný fond sa vnútorne člení na ústredie a na sektory.

Podľa § 55 ods. 3 zákona o odpadoch Recyklačný fond je právnická osoba so sídlom v B., ktorá sa zapisuje do obchodného registra.

Ustanovenie § 56 zákona o odpadoch ustanovuje výpočet príspevku výrobcu a príspevku dovozcu do Recyklačného fondu, vydávanie potvrdení o jeho zaplatení a spoluprácu s colnými orgánmi.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o odpadoch orgánmi Recyklačného fondu sú správna rada, dozorná rada, riaditeľ.

Ustanovenie § 57 ods. 2 zákona o odpadoch vysvetľuje pojmy dotýkajúce sa členstva v orgánoch fondu.

Podľa § 58 zákona o odpadoch správna rada je najvyšší orgán Recyklačného fondu. Vykonáva správu Recyklačného fondu a riadi jeho činnosť. Správna rada má šesťnásť členov, z ktorých desať členov vymenúva minister hospodárstva na návrh reprezentatívneho združenia zamestnávateľov tak, aby v nej mali svoje zastúpenie výrobcovia alebo dovozcovia za každý sektor. Jedného člena vymenúva minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister životného prostredia“) a minister financií Slovenskej republiky (ďalej len „minister financií“). Troch členov vymenúva minister životného prostredia na návrh záujmových združení miest a obcí, pričom je viazaný predloženými návrhmi. Jedného člena vymenúva minister hospodárstva. Členstvo v správnej rade je nezastupiteľné a funkčné obdobie správnej rady je tri roky. Správna rada si volí predsedu a podpredsedu pri rešpektovaní zastúpenia zástupcu podnikateľov a zástupcu združení miest a obcí. Správna rada schvaľuje rozpočet Recyklačného fondu a rozhoduje o zásadných otázkach týkajúcich sa rozvoja činnosti a politiky Recyklačného fondu a zodpovedá za hospodárenie s prostriedkami Recyklačného fondu, rozhoduje o poskytnutí prostriedkov Recyklačného fondu, schvaľuje štatút Recyklačného fondu a vymenúva a odvoláva riaditeľa a určuje jeho odmenu podľa osobitného predpisu.

Ustanovenie § 58 ods. 7 zákona o odpadoch upravuje rozsah štatútu fondu.

Podľa § 59 zákona o odpadoch dozorná rada je kontrolným a dozorným orgánom Recyklačného fondu, ktorý dohliada na hospodárenie Recyklačného fondu, najmä na poskytovanie a použitie prostriedkov Recyklačného fondu a na činnosť správnej rady a riaditeľa. Dozorná rada má sedem členov, z ktorých troch členov vymenúva minister hospodárstva, z toho dvoch na návrh reprezentatívneho združenia zamestnávateľov z výrobcov a dovozcov, pričom je viazaný predloženými návrhmi. Troch členov vymenúva minister životného prostredia, z toho jedného na návrh mimovládnych organizácií, ktorých predmetom činnosti je ochrana životného prostredia, a jedného na návrh záujmových združení miest a obcí, pričom je viazaný predloženými návrhmi. Jedného člena vymenúva

minister financií. Členovia dozornej rady sú do funkcie vymenovaní na päť rokov; ich členstvo v dozornej rade je nezastupiteľné, pričom si volia predsedu a podpredsedu pri rešpektovaní parity zastúpenia (toto platí aj k správnej rade). Členstvo v dozornej rade je nezlučiteľné s členstvom v správnej rade, s funkciou riaditeľa a zamestnanca fondu.

Podľa § 59 ods. 7 zákona o odpadoch dozorná rada dozerá na hospodárne a účelné nakladanie s prostriedkami Recyklačného fondu, preskúmava návrh rozpočtu, ročnú účtovnú závierku, výročnú správu o hospodárení a činnosti Recyklačného fondu, kontroluje činnosť riaditeľa a schvaľuje svoj rokovací poriadok. Dozorná rada tiež predkladá príslušným ministrom správy o svojej činnosti, výsledkoch kontrol a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, predkladá návrh na odvolanie riaditeľa a členov správnej rady, schvaľuje výber audítora a ukladá správnej rade opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrolnej činnosti.

Ustanovenie § 60 zákona o odpadoch upravuje zánik členstva v správnej rade a členstva v dozornej rade, § 61 vymedzuje funkciu a právomoci riaditeľa fondu, § 62 upravuje zdroje príjmov Recyklačného fondu, § 63 upravuje poskytovanie prostriedkov Recyklačného fondu, § 65 pojednáva o hospodárení Recyklačného fondu a § 66 upravuje ochranu informácií.

Podľa § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu.

Podľa § 74 ods. 2 písm. g) zákona o odpadoch všeobecné predpisy o správnom konaní s výnimkou ustanovení o miestnej príslušnosti sa nevzťahujú na rozhodovanie o poskytovaní prostriedkov z Recyklačného fondu podľa § 64.

Podľa § 78 ods. 1 písm. e) zákona o odpadoch pokutu do 200 000 Sk uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe –

podnikateľovi, ktorá sa nezaregistruje na obvodnom úrade životného prostredia alebo v Recyklačnom fonde.

Podľa § 78 ods. 2 písm. g) zákona o odpadoch pokutu do 500 000 Sk uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorá nevedie alebo neuchováva evidenciu alebo nevedie prevádzkovú dokumentáciu, neumožní činnosť orgánov štátneho dozoru [§ 78 ods. 2 písm. b)].

Podľa § 78 ods. 3 písm. h) zákona o odpadoch pokutu do 5 000 000 Sk uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorá poruší povinnosti ustanovené osobitnými predpismi pre cezhraničnú prepravu odpadu, nezaplatí príspevok do Recyklačného fondu [§ 78 ods. 3 písm. e)].

Podľa § 80 ods. 1 písm. m) zákona o odpadoch priestupku sa dopustí ten, kto nezaplatí príspevok do Recyklačného fondu podľa § 54 ods. 1 alebo nezaplatí ho včas alebo v ustanovenej sume.

Podľa § 81 ods. 14 zákona o odpadoch kto je k 1. marcu 2004 výrobcom alebo dovozcom výrobkov alebo materiálov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, je povinný sa zaregistrovať v Recyklačnom fonde do 30. apríla 2004; to neplatí na výrobcu a dovozcu podľa § 41 ods. 11, ak už túto povinnosť splnili.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 29 ods. 4 ústavy politické strany a politické hnutia, ako aj spolky, spoločnosti alebo iné združenia sú oddelené od štátu.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 44 ods. 4 ústavy štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

Podľa čl. 55 ods. 1 ústavy hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Podľa čl. 35 ods. 1 listiny každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Navrhovatelia namietajú, že nie je ústavne konformný stav, keď štát zákonom preniesie plnenie verejných úloh v oblasti životného prostredia, vrátane verejných dávok (príspevkov do fondu) na subjekt, ktorý sa úplne vymyká spod jeho kontroly, a to najmä pri kreácii Recyklačného fondu. Vytýkajú zloženie orgánov Recyklačného fondu, kde väčšinu majú členovia tzv. reprezentatívneho združenia, ktorí majú aj dosah na nomináciu členov a rozhodovaciu činnosť Recyklačného fondu. V týchto oblastiach vzniku a činnosti fondu vidia navrhovatelia porušenie ústavných princípov. Recyklačný fond podľa nich vytvára vlastnú politiku, ktorá však nie je politikou štátnou a je vo veľkej miere založená na voľnej úvahe rozhodovacieho orgánu.

Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení objasnil zámer zákonodarcu, ktorý vo vytvorení a zložení orgánov fondu vidí snahu zriadiť inštitúciu, ktorej predstavitelia by boli schopní reflektovať a reagovať na požiadavky praxe, nakladanie s odpadmi a účinne sa vysporiadať s problémami, ktoré v tejto oblasti vzniknú. Recyklačný fond napriek tomu, že ide o neštátny účelový fond, totiž prirodzene nevyvíja svoju činnosť v právnom vákuu a jeho orgány nekonajú svojvoľne a podliehajú jurisdikcii Slovenskej republiky podľa citovanej právnej úpravy.

Pre posúdenie otázky namietaného nesúladu čl. 1 ods. 1 ústavy s namietanými ustanoveniami zákona o odpadoch dotýkajúcimi sa Recyklačného fondu je posúdenie samotnej právnej úpravy, ktorej sa vytýka najmä rezignácia štátu na plnenie svojich úloh v demokratickom štáte na úseku zaručenia práva na ochranu životného prostredia.

Princíp právneho štátu garantuje aj ústava v čl. 1 ods. 1 ústavy. Obsahom tohto princípu je vytvorenie istoty, že na určité právne relevantné otázky sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93).

Konanie orgánu štátu v rozsahu dovoľenom zákonom bez akejkoľvek výnimky, ako aj súčasné uplatnenie ústavných príkazov o konaní orgánu štátu zákonom ustanoveným spôsobom v právnom štáte napĺňa princíp právnej istoty (I. ÚS 3/98).

Znakom právneho štátu je vytvorenie právnej istoty tak pri prijímaní zákonov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj pri ich uplatňovaní štátnymi orgánmi. Súčasťou právnej istoty je požiadavka, aby zákony v právnom štáte boli pochopené dostatočne jasne, aby občanovi umožnili urobiť si aspoň predstavu o svojej právnej situácii. Myšlienka právnej istoty je v zákonodárstve stelesnená vo forme jasnosti a prehľadnosti (transparentnosti) zákonov, v oblasti správy všeobecne, ale aj životného prostredia, osobitne musí nevyhnutne nadobudnúť formu ochrany dôvery.

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí vo veci sp. zn. I. ÚS 47/95 uviedol, že k vlastnostiam obsiahnutým v medziach slovného spojenia „právny štát“ patrí aj vzájomná bezrozpornosť právneho poriadku, lebo vzájomný nesúlad medzi platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi oslabuje reálnu uplatniteľnosť a regulačnú účinnosť právnych noriem.

V právnom štáte sa predpokladá, že existuje súlad medzi prameňmi práva, z toho dôvodu sa interpretácia a aplikácia právnej normy v právnom štáte zakladá na domnienke súladu všeobecne záväzných predpisov.

Táto domnienka ústavnosti v praxi znamená, že všetky právne predpisy sú v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi, pokiaľ ústavný súd ústavne predpokladaným (autoritatívnym) spôsobom nerozhodne o ich nesúlade.

Ak by právna norma nebola formulovaná jednoznačne a pre jej adresáta nie je dostatočne zrozumiteľná, pričom nedostatok nemožno odstrániť ani výkladom podľa čl. 152 ods. 4 ústavy, jej obsah nie je v súlade s obsahom princípu právneho štátu vyjadreným v čl. 1 ústavy (PL. ÚS 198/98).

Zákonodarca vydaním preskúmvanej právnej úpravy plnil príkaz základného zákona, ale aj svoj pozitívny záväzok ochrany životného prostredia, keď ustanovil pravidlá nakladania s odpadmi s tým, že zmyslom tejto úpravy je predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich tvorbu, zhodnocovať odpady ich recykláciou, opätovným použitím alebo získaním druhotných surovín z odpadov a v neposlednom rade zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nespoškodzujúcim životné prostredie nad stanovenú mieru.

Zákonodarca zriadením Recyklačného fondu realizoval svoju zákonodarnú právomoc. Orgány fondu sa kreujú na základe zákona za účasti výrobcov, dovozcov, ako aj orgánov samosprávy obcí a organizácií druhého sektora, ktoré sa zaoberajú životným prostredím.

Právna úprava obsahuje záruky kontrolovateľnosti celého procesu recyklácie zo strany orgánov životného prostredia, a to aj nariadenou povinnosťou Recyklačného fondu predkladať správy [§ 59 ods. 7 písm. d) zákona o odpadoch a iné].

Zriadenie Recyklačného fondu, jeho právomoci a činnosť, ako aj zloženie jeho orgánov, nie je v príčinnej súvislosti s čl. 29 ods. 4 ústavy, pretože Recyklačný fond nie je subjektom politických práv, a tiež nie je spôsobilý narušiť čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd pri posudzovaní napadnutých ustanovení, ktoré sa dotýkajú Recyklačného fondu, jeho kreovania, orgánov, ako aj jeho činnosti, nezistil nesúlad s namietaným čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 29 ods. 4, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 35 ods. 1 listiny.

V.

K námietke nesúladu ustanovenia § 10 ods. 2 [v časti „a Recyklačného fondu“] a ods. 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 44 ods. 1 a 4, čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny

Podľa ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky č. 283/2001 Z. z. hlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním sa podáva za obdobie kalendárneho roka a zasiela sa príslušnému úradu a Recyklačnému fondu do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roka.

Podľa ustanovenia § 10 ods. 4 vyhlášky č. 283/2001 Z. z. hlásenie podľa odseku 3 sa zasiela príslušnému úradu a Recyklačnému fondu do konca mesiaca nasledujúceho po uplynutí kalendárneho štvrtroka; to sa nevzťahuje na pôvodcov odpadov.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 44 ods. 4 ústavy štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

Podľa čl. 55 ods. 1 ústavy hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Podľa čl. 35 ods. 1 listiny každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Navrhovatelia namietajú citovanej vyhláške nejasnosti termínov a pojmy, ktoré používa, keď rozlišuje regeneráciu, recykláciu, spätné získanie a iné. Tieto pojmy považujú za neurčité, v čom vidia rozpor s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy.

Zákon o odpadoch podľa navrhovateľov neposkytol dostatočný základ na výpočet príspevku do Recyklačného fondu, a preto jeho medzery dopĺňa vyhláška.

Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že jednou z nevyhnutných súčastí obsahu princípu právneho štátu je požiadavka právnej istoty. S uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen požiadavka všeobecnej platnosti, trvácnosti, stability, racionality a spravodlivého obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem (požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy).

Použitie jednoznačného jazyka a zrozumiteľnosť právnych noriem významne znižuje nebezpečenstvo ich svojvoľného uplatnenia výkonnou mocou (PL. ÚS 15/98).

Ústavný súd už tiež vyslovil, že ak právna norma obsiahnutá v ustanovení zákona nie je formulovaná jednoznačne a pre adresáta nie je dostatočne zrozumiteľná, pričom tento nedostatok nemožno odstrániť ani výkladom podľa čl. 152 ods. 4 ústavy, jej obsah nie je v súlade s obsahom princípu právneho štátu vyjadreného v čl. 1 ústavy (PL. ÚS 19/98).

Preskúmaním námietky navrhovateľov o nesúlade oboch ustanovení vyhlášky ústavný súd nezistil existenciu takej úpravy v nej obsiahnutej, ktorá by bola v príčinnej súvislosti s narušením právnej istoty, a tým aj princípov právneho štátu, ktoré sú prenesené aj do úpravy jeho hospodárskej sústavy (ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky), a tiež základných práv na priaznivé životné prostredie upravených v čl. 1 ods. 1 prvej vete, čl. 44 ods. 1 a 4 a čl. 55 ods. 1 ústavy a čl. 35 ods. 1 listiny, preto v tejto časti návrhu skupiny poslancov nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

VI.

K námietke nesúlady ustanovenia § 1 ods. 2 [v časti „a zriadenie Recyklačného fondu“], § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“].

ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5, ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačného fondu a“], § 44 ods. 1, ods. 3 a 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 54i, § 55 až § 66, § 68 ods. 3 písm. m), § 74 ods. 2 písm. g), § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“], § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“], § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“], § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“], § 78 ods. 3 písm. e), § 80 ods. 1 písm. m) a § 81 ods. 14 zákona o odpadoch s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy

Ustanovenie § 1 ods. 2 zákona o odpadoch upravuje pôsobnosť orgánov verejnej moci aj pri zriadení Recyklačného fondu.

Ustanovenia § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) a ods. 18 písm. b) zákona o odpadoch upravujú nakladanie s opotrebovanými batériami a akumulátormi obsahujúcimi niektoré nebezpečné látky, určujú, kto je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu, jeho výpočet, spôsob platenia príspevku, obdobie platenia príspevku a povinnosť registrácie do Recyklačného fondu. Upravujú tiež povinnosť ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrt'ročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

V ustanoveniach § 42 ods. 5 písm. b), ods. 8 až 12 zákona o odpadoch je upravená povinnosť ohlasovať ustanovené údaje z evidencie Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia o zbere, regenerácii a inom zhodnotení alebo zneškodnení odpadových olejov a tiež povinnosť pre skupinu výrobcov a dovozcov olejov

a zariadení, v ktorých sa tieto oleje nachádzajú, platiť príspevok do Recyklačného fondu, zodpovedať za jeho správnosť a výpočet, zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu a ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Ustanovenia § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b) zákona o odpadoch upravujú povinnosť výrobcu a dovozcu pneumatík platiť príspevok do Recyklačného fondu, vykonať jeho výpočet, zodpovedať za jeho správnosť a platenie. Upravujú povinnosť výrobcov a dovozcov zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní, oznamovať zmeny potrebné pre registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobcovia a dovozcovia sú povinní ohlasovať štvrťročne údaje z evidencie Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Ustanovenia § 44 ods. 1 až 5 a ods. 6 písm. b) v časti „Recyklačného fondu“ zákona o odpadoch upravujú povinnosti pre príspevky do Recyklačného fondu na odpady z viacvrstvových kombinovaných materiálov. Charakterizujú tieto materiály, určujú povinnosť uhrádzať príspevok do Recyklačného fondu pre výrobcov a dovozcov tohto druhu tovaru. Určujú platenie príspevku do Recyklačného fondu, jeho výpočet, povinnosť registrácie v Recyklačnom fonde, ako aj povinnosť ohlasovať štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia požadované údaje.

Ustanovenia § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) a ods. 6 písm. b) v časti „Recyklačného fondu“ zákona o odpadoch upravujú povinnosti výrobcov a dovozcov kovových obalov, ktorí sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde, upravujú povinnosť platiť príspevok do tohto fondu, poskytovať potrebné údaje Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia, zodpovednosť za výpočet a včasnosť úhrady príspevku, ako aj za štvrťročné ohlasovanie údajov z evidencie Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému orgánu životného prostredia, a povinnosť ohlasovať údaje z evidencie Recyklačnému fondu a obvodnému úradu životného prostredia o týchto odpadoch a objeme ich zhodnotenia.

Ustanovenie § 46 zákona o odpadoch upravuje platenie výrobcov a dovozcov výrobkov z plastov (z polyetyléntereftalátu) do Recyklačného fondu, ich zodpovednosť za platenie príspevku a za správnosť jeho výpočtu. Upravuje povinnosť registrácie v Recyklačnom fonde, povinnosť ohlasovať údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia, viesť a uchovávať evidenciu o týchto odpadoch a o objeme ich zhodnotenia a ohlasovať tieto údaje štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Ustanovenie § 48 zákona o odpadoch ustanovuje povinnosť uhrádzať príspevok do Recyklačného fondu za papier a sklo. Ustanovuje, o aké komodity papiera ide, určuje povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu v stanovenej sume, ak výroba alebo dovoz presiahne 10 ton ročne. Výrobca a dovozca zodpovedajú za správnosť príspevku, tiež sú povinní registrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu, ohlasovať Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru kontrolu registrácie správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia.

Ustanovenie § 53 ods. 2 druhej vety zákona o odpadoch v časti „Recyklačného fondu“, ustanovuje, že náklady spojené s odstránením starého motorového vozidla znáša prevádzkovateľ určeného parkoviska; môže však požiadať o následnú úhradu z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) zákona o odpadoch.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) a ods. 6 písm. b) v časti „Recyklačnému fondu“ zákona o odpadoch výrobca a dovozca vozidiel, ktoré prepravujú na územie Slovenskej republiky, sú povinní za každé motorové vozidlo uvedené na trh zaplatiť príspevok do Recyklačného fondu, zodpovedajú za správnosť výpočtu príspevku do fondu. Právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú výrobcom alebo dovozcom a ktoré dovezú výrobky uvedené v zákone, zaplatia príspevok do Recyklačného fondu najneskôr v deň prvého zapísania dovezeného motorového vozidla do evidencie motorových vozidiel podľa osobitných predpisov. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu vozidiel, ohlásiť

Recyklačnému fondu údaje potrebné na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia. Ten, kto vykonáva zber alebo spracovanie starých vozidiel, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 54i zákona o odpadoch výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad nebude elektroodpadom z domácností, je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu za elektrozariadenia v prípade, ak nesplní ustanovený limit, a to v rozsahu nesplnenej časti ustanoveného limitu. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností, a ktorý splní ustanovený limit, do Recyklačného fondu za elektrozariadenia neplatí. Výrobca elektrozariadení je povinný zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia činnosti, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca elektrozariadení je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 55 zákona o odpadoch Recyklačný fond sa zriaďuje ako neštátny účelový fond, v ktorom sa sústreďujú peňažné prostriedky na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania

- a) opotrebovaných batérií a akumulátorov (§ 41),
- b) odpadových olejov (§ 42),
- c) opotrebovaných pneumatík (§ 43),
- d) viacvrstvových kombinovaných materiálov (§ 44),
- e) elektrozariadení (§ 54i),
- f) plastov (§ 46),
- g) papiera (§ 48),
- h) skla (§ 48),

- i) vozidiel (§ 49 až § 54),
- j) odpadov z kovových obalov.

Recyklačný fond sa vnútorne člení na ústredie a na sektory podľa jednotlivých komodít a sektor všeobecný. Recyklačný fond je právnická osoba so sídlom v B., ktorá sa zapisuje do obchodného registra.

Ustanovenie § 56 zákona o odpadoch upravuje výpočet príspevku výrobcu a príspevku dovozcu do Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 57 zákona o odpadoch upravuje orgány Recyklačného fondu, sú to:

- a) správna rada,
- b) dozorná rada,
- c) riaditeľ.

Ďalej upresňuje pojmy, kto je zástupcom podnikateľov, kto zástupcom štátu a kto je zástupcom mimovládnych organizácií, ktorých predmetom činnosti je ochrana životného prostredia a reprezentatívnych záujmových združení miest a obcí s celoslovenskou pôsobnosťou.

Ustanovenie § 58 zákona o odpadoch pojednáva o správnej rade Recyklačného fondu, jej zložení, menovaní. Funkčné obdobie členov správnej rady je tri roky a je nezastupiteľné. Členom správnej rady nemôže byť člen dozornej rady, riaditeľ a zamestnanec Recyklačného fondu. Správna rada volí svojho predsedu a podpredsedu a pojednáva o parite usporiadania funkcií. Ustanovenie príkladmo vymenúva jej právomoci a pojednáva príkladmo o jeho úlohách.

Ustanovenie § 59 zákona o odpadoch vymedzuje úlohy dozornej rady, ktorá dohliada na hospodárenie Recyklačného fondu, najmä na poskytovanie a použitie prostriedkov Recyklačného fondu a na činnosť správnej rady a riaditeľa. Dozorná rada má sedem členov vymenovaných na päť rokov, pričom zákon podrobne rozoberá spôsob ustanovovania

dozornej rady, ktorá si zo svojho streda volí predsedu a podpredsedu. Pojednáva tiež o parite pri zastúpení predsedu a podpredsedu zo skupín, ktoré tvoria dozornú radu. Členom dozornej rady nemôže byť člen správnej rady, riaditeľ a zamestnanec Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 59 ods. 7 zákona o odpadoch uvádza niektoré právomoci dozornej rady Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 60 zákona o odpadoch pojednáva o zániku členstva v správnej rade a dozornej rade.

Ustanovenie § 61 zákona o odpadoch vymedzuje postavenie riaditeľa Recyklačného fondu a jeho právomoci, pričom mu určuje povinnosť dvakrát ročne informovať verejnosť o výške príspevkov do Recyklačného fondu a o jeho použití.

Ustanovenie § 62 zákona o odpadoch určuje zdroje Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 63 zákona o odpadoch upravuje použitie prostriedkov Recyklačného fondu, ich evidenciu a uloženie na účtoch, ako aj presuny na iný podúčet a použitie prostriedkov vedených na osobitnom účte, kde sa vedú výdavky na správu Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 64 zákona o odpadoch upravuje poskytovanie prostriedkov Recyklačného fondu, a to aj pre obce na základe zmluvy, tento nárok sa netýka elektroodpadu pochádzajúceho z domácností. O poskytnutí prostriedkov Recyklačného fondu rozhoduje správna rada s výnimkami uvedenými v zákone o odpadoch. Ustanovenie upravuje náležitosti žiadosti o poskytnutie prostriedkov Recyklačného fondu. Prostriedky Recyklačného fondu na zákonom vymedzené účely sa poskytujú ako účelová dotácia alebo úver. Správna rada rozhodne o poskytnutí prostriedkov z Recyklačného fondu do 90 dní od doručenia žiadosti. Toto ustanovenie upravuje aj rozhodovania o poskytnutí prostriedkov Recyklačného fondu, o ktorom rozhoduje správna rada, a riaditeľ uzatvára v jeho mene so žiadateľom písomnú zmluvu o poskytnutí prostriedkov, ktorá má náležitosti určené týmto

ustanovením zákona. Prostriedky môžu byť použité len na účel, pre ktorý boli poskytnuté rozhodnutím správnej rady. Ustanovenie upravuje, ako nakladať s prostriedkami použitými inak ako stanovila zmluva.

Ustanovenie § 65 zákona o odpadoch upravuje hospodárenie Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch splnomocňuje ministerstvo na vydanie všeobecne záväzného predpisu, ktorý ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu.

Ustanovenie § 74 ods. 2 písm. g) zákona o odpadoch upravuje, že na rozhodnutia o poskytovaní prostriedkov z Recyklačného fondu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Ustanovenie § 78 ods. 1 písm. e) [v časti „alebo v Recyklačnom fonde podľa § 41 ods. 15, § 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7 a § 54 ods. 4“] zákona o odpadoch upravuje správne delikty, keď určuje pokutu do 200 000 Sk, ktorú uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ak sa nezaregistruje na obvodnom úrade životného prostredia alebo v Recyklačnom fonde.

Ustanovenie § 78 ods. 1 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. b), § 43 ods. 5 písm. b), § 44 ods. 7 písm. b), § 46 ods. 7 písm. b), § 48 ods. 8 písm. b), § 48 ods. 9 písm. b)“] zákona o odpadoch upravuje správny delikt za nesplnenie ohlasovacej povinnosti.

Ustanovenie § 78 ods. 2 písm. g) [v časti „§ 42 ods. 12 písm. a), § 46 ods. 6 písm. a), § 46 ods. 7 písm. a), § 48 ods. 8 písm. a), § 48 ods. 9 písm. a)“] zákona o odpadoch umožňuje uložiť pokutu do 500 000 Sk tomu, kto nevedie alebo neuchováva evidenciu.

Ustanovenie § 78 ods. 2 písm. h) [v časti „§ 42 ods. 11, § 43 ods. 4, § 44 ods. 5, § 44a ods. 4, § 45 ods. 4, § 46 ods. 5, § 47 ods. 4, § 48 ods. 7, § 54 ods. 4“, vrátane čiarky za slovami „§ 41 ods. 16“] zákona o odpadoch umožňuje uložiť pokutu do 500 000 Sk tomu, kto neumožní činnosť orgánov štátneho dozoru.

Ustanovenie § 78 ods. 3 písm. e) zákona o odpadoch umožňuje uložiť pokutu za nezaplatenie príspevku do Recyklačného fondu alebo za nezaplatenie včas alebo v plnej výške až do 5 000 000 Sk, ktorú uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva.

Ustanovenie § 81 ods. 14 zákona o odpadoch ustanovuje povinnosť pre výrobcov a dovozcov výrobkov, ktorí vykonávali činnosť k 1. marcu 2004, zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30. apríla 2004.

Podľa čl. 55 ods. 2 ústavy Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Navrhovatelia namietajú ustanoveniam zákona citovaných v časti VI, že nezabezpečujú rovnoprávne postavenie subjektov v hospodárskej súťaži. Vzniká nerovnaké postavenie subjektov bez toho, aby na takomto stave existoval verejný záujem. Zákon o odpadoch v napadnutých ustanoveniach nezabezpečuje princípy ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky. Uvádzajú, že štát sa zbavil kontroly tejto oblasti, čo vidia najmä vo voľnosti rozhodovania správnej rady. Projekty zberu nie sú definované. Nie je zrejmé, kto projekt prijme, a čo obsahuje. Rozhodnutia správnej rady o rozdelení prostriedkov vychádzajú z nedostatočných kritérií.

Vyjadrenie národnej rady v tomto bode bolo totožné s argumentáciou k čl. 44 ústavy, že, na rozdiel od navrhovateľov, napadnuté časti zákona o odpadoch zabezpečujú ekologicky orientovanú trhovú ekonomiku s kladením dôrazu predovšetkým na aktivitu

súkromných podnikateľských subjektov, prípadné negatívne enviromentálne dôsledky, činnosti ktorých sú vyvažované podpornými aktivitami štátu v oblasti zabezpečenia účinnej starostlivosti o životné prostredie. Odlišná predstava o spôsobe a právnom rámci zabezpečenia tejto starostlivosti zo strany zákonodarcu je podľa ich názoru zabezpečená ústavne konformnými spôsobmi, ktoré neodporujú ani medzinárodnoprávnym záväzkom.

Ustanovením čl. 55 ods. 1 ústavy sa určujú princípy, na ktorých sa zakladá hospodárstvo Slovenskej republiky. Ide o princíp sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Aby bol zákon v súlade s čl. 55 ods. 1 ústavy musia byť splnené všetky tieto ustanovené princípy.

Ústava v čl. 55 ods. 2 deklaruje ochranu a podporu hospodárskej súťaže.

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko k výkladu tohto ústavného článku.

V rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 13/97 ústavný súd uviedol, že čl. 55 ods. 2 ústavy nezaručuje právo na hospodársku súťaž ani právo byť účastníkom hospodárskej súťaže. Týmto ústavným článkom sa formulujú princípy hospodárskej politiky Slovenskej republiky, medzi ktoré patrí aj podporovanie a ochrana konkurenčného hospodárskeho prostredia a vytváranie právnych prostriedkov a záruk proti obmedzeniu hospodárskej súťaže, ktoré zákon označí za nedovolené.

Princípy hospodárskej politiky patria k základným ústavným princípom a ich prostredníctvom sa v Slovenskej republike zaručuje aj ústavná ochrana právnických osôb.

Základné ústavné princípy v právnom štáte určujú činnosť všetkých štátnych orgánov a predurčujú proces tvorby a obsah právnych predpisov, pretože normy uvedené v ústave v právnom štáte nemajú iba politický alebo deklaratórny význam.

Článok 55 ods. 2 ústavy právne záväzným spôsobom ustanovuje záujem Slovenskej republiky chrániť a podporovať hospodársku súťaž.

Pretože čl. 55 ods. 2 ústavy je ústavnou normou, v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy sa touto normou zakladá povinnosť všetkých štátnych orgánov Slovenskej republiky správať sa tak, aby v relevantných spoločenských vzťahoch chránili a podporovali hospodársku súťaž.

Druhá veta čl. 55 ods. 2 ústavy má právny význam nielen pre určenie, ktorý štátny orgán má právomoc tvoriť právo na ochranu a podporu hospodárskej súťaže.

Formulácia „podrobnosti ustanoví zákon“ nevytvára len ústavný základ na prijatie zákona o ochrane hospodárskej súťaže. V súlade s ústavou pred tým príslubom chrániť a podporovať hospodársku súťaž má národná rada právomoc prijímať právne normy na ochranu a podporu hospodárskej súťaže v zákonoch o daniach, o cenách a v množstve zákonov, v ktorých možno chrániť a podporovať hospodársku súťaž.

Základom hospodárskej súťaže je voľnosť vstupu na trh a rovnosť pravidiel správania na trhu pre účastníkov hospodárskej súťaže. Slovenská republika prostredníctvom čl. 55 ods. 2 ústavy zaručuje, že zabezpečí základné pravidlá vstupu do hospodárskej súťaže a účasti na hospodárskej súťaži.

Hospodárska súťaž je nepostrádateľná pre trhovú ekonomiku.

V tomto rozhodnutí ústavný súd zdôraznil, že hospodárska súťaž sa neuskutočňuje navzájom medzi všetkými subjektami vykonávajúcimi hospodársku činnosť; táto sa realizuje medzi súťažiacimi na relevantných trhoch Slovenskej republiky.

Nerovnaké právne postavenie účastníkov hospodárskej súťaže by bolo v súlade s čl. 55 ods. 2 ústavy, ak by ho zákonodarca ustanovil vo verejnom záujme. Ústava síce výslovne nezdôrazňuje požiadavku verejného záujmu v čl. 55 ods. 2, avšak patrí k všeobecným princípom implikovaným v princípoch tvorby práva v právnom štáte. Preto má právny význam aj vo vzťahu k princípom ochrany a podpory hospodárskej súťaže.

K čl. 2 ods. 2 ústavy zaujal svoj názor aj bývalý Ústavný súd ČSFR, keď v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 191/92 uviedol, že verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môže vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov. Kritériom na určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci, je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné a či môže štát do týchto práv a povinností zasahovať.

Ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 143/02 uviedol, že čl. 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikróčí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy.

Ústavný príkaz, ktorý je v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu.

Ústavný súd konštatuje, že všeobecné námietky navrhovateľov smerujúce k poukázaniu rozporu právnej úpravy zriadenia a pôsobenia Recyklačného fondu, zloženi ju jeho orgánov, ako aj spôsobu rozhodovania v tomto orgáne, nie sú v príčinnej súvislosti s namietaným porušeným základného práva alebo slobody upravujúceho hospodársku súťaž v Slovenskej republike. Navrhovatelia nepreukázali ani to, že by dochádzalo k nerovnakému zaobchádzaniu na základe napadnutých častí zákona o odpadoch

so skupinou podnikateľov. Namietaná zákonná úprava ukladá rovnaké práva a povinnosti v rámci tej istej skupiny dovozcov alebo vývozcov, alebo predajcov a výrobcov zákonom upravených komodít.

Tvrdenie, že Recyklačný fond (resp. jeho orgány) koná mimo dozoru štátu, tiež neobstojí. Jednotlivé kontrolné právomoci, ale aj otázka zodpovednosti za porušenie povinností z tohto zákona, sú zverené orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva.

Tieto orgány nerozhodujú len o správnych deliktoch, ale prijímajú aj evidenciu o objemoch výroby, dovoze, vývoze a reexporte jednotlivých komodít, ktoré sú im predkladané raz štvrťročne. Orgány štátnej správy odpadového hospodárstva kontrolujú aj správnosť výpočtu odvodu do Recyklačného fondu.

Ústavný súd nezistil, že by preskúmaná právna úprava vytvárala objektívne nezdôvodniteľné rozdiely v právnom postavení subjektov hospodárskej súťaže.

Podľa názoru ústavného súdu v platnom ústavnom rámci zákonodarný orgán postupuje v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy, ak prijíma právnu úpravu, ktorá ochraňuje fyzické osoby organizáciou aktivít smerujúcich k organizácii zberu, recyklácii odpadov a celkom legálne vytvára aj na to priliehajúce inštitúcie, ktorým zveruje činnosť v tejto oblasti spôsobom, ktorý ustanovuje ústava a zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky.

Z uvedeného vyplýva, že preskúmané ustanovenia zákona o odpadoch v tejto časti sú v súlade s čl. 55 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Návrhu navrhovateľov v tejto časti ústavný súd nevyhovuje (bod 3 výroku nálezu).

VII.

K námietke nesúlady § 10 ods. 2 [v časti „a Recyklačného fondu“] a ods. 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky

č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov s čl. 55 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 283/2001 Z. z. hlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním sa podáva za obdobie kalendárneho roka a zasiela sa príslušnému úradu a Recyklačnému fondu do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roka.

Podľa § 10 ods. 4 vyhlášky č. 283/2001 Z. z. hlásenie podľa odseku 3 sa zasiela príslušnému úradu a Recyklačnému fondu do konca mesiaca nasledujúceho po uplynutí kalendárneho štvrt'roka; to sa nevzťahuje na pôvodcov odpadov.

Podľa čl. 55 ods. 2 ústavy Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Navrhovatelia uviedli, že bez ohľadu na vhodnosť alebo nevhodnosť ponechania Recyklačného fondu ako inštitúcie, či už v oblasti obalových odpadov, alebo aj v iných oblastiach odpadov, Recyklačný fond svojou činnosťou zasahuje do súťažných vzťahov v Slovenskej republike a deformuje svojou príspevkovou politikou hospodársku súťaž. Reálne je určený na podporu podnikateľov, ktorí v tejto oblasti podnikajú zo ziskových dôvodov a ktorých činnosť nie je osobitne odôvodnené dotovať, a to už vôbec nie z dôvodov motivovaných snahou zvýšiť rozsah zberu a zhodnotenia odpadov. Uvedené obmedzenie súťaže nie je pritom odôvodnené verejným záujmom, a preto je podľa navrhovateľov aj v rozpore s ústavnou zásadou v zmysle čl. 55 ods. 2 ústavy.

Nesúlad ustanovení § 10 ods. 2 a 4 [v časti „a Recyklačného fondu“] vyhlášky č. 283/2001 Z. z. s čl. 2 ods. 2 ústavy navrhovatelia bližšie neodôvodnili.

Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení k námietke nesúladu s čl. 55 ods. 2 ústavy uviedol, že Slovenská republika prijala záväzok vytvoriť rovnaké právne podmienky na ochranu a podporu hospodárskej súťaže.

Všeobecné námietky navrhovateľov smerujúce k poukazovaniu rozporu právnej úpravy riadenia o pôsobenia Recyklačného fondu, ak aj k spôsobu odvádzania príspevkov a podpory vybraných činností zo strany fondu nie sú podľa názoru ústavného súdu spôsobilé narušiť hospodársku súťaž v takom rozsahu (vytváranie objektívne nezdôvodniteľných rozdielov v právnom postavení jednotlivých súťažiteľov do takej miery), že dochádza k jej podstatnému obmedzeniu, resp. vylúčeniu hospodárskej súťaže.

Predseda národnej rady uviedol, že zo strany zákonodarcu prevažuje snaha o podporu aktivít súvisiacich so starostlivosťou o životné prostredie, aktivít, ktoré, ako bolo uvedené, by v opačnom prípade buď nevznikli vôbec, alebo nie v dostatočnom rozsahu.

Vyhláška č. 283/2001 Z. z. svojím obsahom nie je spôsobilá vyvodit' taký následok, ktorý by bránil rozvoju hospodárskej súťaže medzi subjektmi, ktoré odvádzajú príspevky do Recyklačného fondu, a tiež predkladanie hlásenia o vzniku odpadu a nakladaní s ním nie je spôsobilé narušiť princíp hospodárskej súťaže.

Ústavný súd preto nezistil nesúlad vyhlášky č. 283/2001 Z. z. s čl. 55 ods. 2 a čl. 2 ods. 2 ústavy a návrhu v tejto časti nevyhovet (bod 3 výroku nálezu).

VIII.

K námietke nesúladu ustanovenia § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 18 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 42 ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 44 ods. 1, ods. 3 až 5, ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“],

§ 46, § 48, § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“], § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“], § 54i, § 56, § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch s čl. 12 ods. 1 prvou vetou ústavy, čl. 1 listiny a čl. 26 prvou vetou paktu o občianskych právach

Ustanovenie § 41 zákona o odpadoch upravuje nakladanie s opotrebovanými akumulátormi obsahujúcimi niektoré nebezpečné látky. V odsekoch 11 až 15 tohto ustanovenia sa ukotvila povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu, určil sa okruh povinných, doba platenia a zodpovednosť za výpočet, ako aj povinnosť registrácie vo fonde a umožnenie štátnemu dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu registrácie vo fonde.

V ustanovení § 41 ods. 17 písm. b) zákona o odpadoch sa prikazuje výrobcovi a dovozcom batérií a akumulátorov ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 41 ods. 18 písm. b) zákona o odpadoch sú ustanovené povinnosť pre vedenie evidencie opotrebovaných batérií a akumulátorov a odpadov z uvedených zariadení a ohlasovanie údajov z evidencie Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 42 zákona o odpadoch je upravená povinnosť nakladania s odpadovými olejmi, kde v ods. 5 písm. b) je zakotvená povinnosť ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému úradu životného prostredia. V odseku 8 až 12 tohto ustanovenia zákona o odpadoch sa zakotvuje povinnosť platiť príspevok do Recyklačného fondu v určenej sume. Osoba povinná platiť príspevok zodpovedá aj za správnosť jeho výpočtu. Výška príspevku je ustanovená týmto zákonom. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu olejov alebo zariadení, za ktoré sú povinní platiť príspevok, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde,

kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca sú povinní viesť a uchovávať evidenciu o objeme svojej výroby a dovozu, ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 43 zákona o odpadoch je upravené nakladanie s opotrebovanými pneumatikami. V odseku 5 až 7 písm. b) citovaného ustanovenia sú výrobcovia a dovozcovia povinní viesť a uchovávať evidenciu o objeme svojej výroby a dovozu, ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia. Ustanovuje zhodnotenie opotrebovaných pneumatík. Ten, kto zabezpečuje zber, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie opotrebovaných pneumatík, je povinný viesť a uchovávať evidenciu o opotrebovaných pneumatikách a evidenciu o objeme ich zhodnotenia zo zberu odpadov na území Slovenskej republiky a ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Ustanovenie § 44 zákona o odpadoch určuje príspevok do Recyklačného fondu na odpady z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky a dovoz výrobkov balených v týchto materiáloch. Podľa odseku 3 až 5 a ods. 6 písm. b) citovaného ustanovenia za správnosť príspevku a jeho výpočet zodpovedajú výrobca a dovozca, ktorí uvádzajú výrobky uvedené v odseku 1 na trh v Slovenskej republike. Výrobca a dovozca platia príspevok do Recyklačného fondu podľa tohto zákona. Sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu materiálov alebo výrobkov, za ktoré sú povinní platiť príspevok, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia.

Podľa ustanovenia § 44 ods. 6 písm. b) zákona o odpadoch výrobca a dovozca viacvrstvových kombinovaných materiálov sú povinní ohlasovať ustanovené údaje

z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 44a zákona o odpadoch je upravený príspevok do Recyklačného fondu za kovové obaly. V odseku 1 tohto ustanovenia sa ustanovilo, že výrobca a dovozca kovových obalov a dovozca výrobkov balených v týchto obaloch sú povinní platiť príspevok do Recyklačného fondu v sume určenej týmto zákonom. Táto povinnosť sa nevzťahuje na obaly, ktorých výrobca alebo dovozca zabezpečí zber odpadov z obalov a ich zhodnocovanie alebo recykláciu. Podľa odseku 2 až 4 a ods. 5 písm. b) citovaného ustanovenia príspevok platia a za správnosť jeho výpočtu zodpovedajú výrobca a dovozca, ktorí uvádzajú výrobky uvedené v odseku 1 na trh v Slovenskej republike. Výrobca a dovozca platia príspevok ustanovený týmto zákonom. Výrobca a dovozca sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu obalov alebo výrobkov uvedených v odseku 1, za ktoré sú povinní platiť príspevok, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca a dovozca kovových obalov, ako aj dovozca výrobkov balených v týchto obaloch sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 46 zákona o odpadoch sa upravuje príspevok do Recyklačného fondu na výrobky z plastov.

Podľa ustanovenia § 48 zákona o odpadoch sa uhrádza príspevok do Recyklačného fondu na papier a sklo.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 2 [v časti „z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo“] zákona o odpadoch sa ustanovuje zodpovednosť zodpovednej osoby za odstránenie starého vozidla. Náklady spojené s odstránením starého vozidla znáša prevádzkovateľ určeného parkoviska; môže však požiadať o následnú úhradu

z Recyklačného fondu podľa § 63 ods. 1 písm. b) alebo od držiteľa starého vozidla, ak sa ho dodatočne podarilo zistiť.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] a ods. 6 písm. b) [v časti „Recyklačnému fondu a“] zákona o odpadoch sa ustanovuje príspevok do Recyklačného fondu za vozidlá. Výrobca a dovozca vozidiel, ktorí prepravujú vozidlo cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky, sú povinní za každé motorové vozidlo uvedené na trh zaplatiť príspevok do Recyklačného fondu v sume ustanovenej zákonom (§ 56). Príspevok platí a za správnosť jeho výpočtu zodpovedá výrobca vozidiel a dovozca vozidiel, ktorí uvádzajú výrobky uvedené v odseku 1 na trh, ako aj právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú výrobcom alebo dovozcom a ktoré dovezú výrobky uvedené v odseku 1 na územie Slovenskej republiky. Právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré nie sú výrobcom alebo dovozcom a ktoré dovezú výrobky podľa odseku 1 na územie Slovenskej republiky, zaplatia príspevok do Recyklačného fondu najneskôr v deň prvého zapísania dovezeného motorového vozidla do evidencie motorových vozidiel podľa osobitných predpisov. Výrobca a dovozca platí príspevok určený týmto zákonom. Výrobca a dovozca vozidiel podľa odseku 1 sú povinní zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia výroby alebo dovozu vozidiel, ohlásiť Recyklačnému fondu údaje potrebné na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Povinnosť registrácie v Recyklačnom fonde sa netýka právnických osôb alebo fyzických osôb, ktoré dovezú výrobky podľa odseku 1 len pre vlastnú potrebu. Výrobca vozidiel a dovozca vozidiel, ktorí prepravujú vozidlo cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky, sú povinní ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia. Podľa ods. 6 písm. b) citovaného ustanovenia ten, kto vykonáva zber alebo spracovanie starých vozidiel, je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa § 54i zákona o odpadoch sa upravuje príspevok do Recyklačného fondu za elektrozariadenia. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad nebude elektroodpadom

z domácností, je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu za celé množstvo elektrozariadení. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností, a výrobca svetelných zdrojov (podľa § 54g ods. 1) je povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu za elektrozariadenia v prípade, ak nesplní ustanovený limit [§ 54b ods. 1 písm. i)], a to v rozsahu nesplnenej časti ustanoveného limitu. Výrobca elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností, a ktorý splní ustanovený limit [§ 54b ods. 1 písm. i)], do Recyklačného fondu za elektrozariadenia neplatí. Príspevok platia a za správnosť jeho výpočtu zodpovedajú výrobcovia elektrozariadení, ktorí uvádzajú výrobky na trh v Slovenskej republike. Výrobca elektrozariadení platí príspevok podľa § 41 ods. 13 a 14 s výnimkou výrobcu elektrozariadení, z ktorých odpad bude elektroodpadom z domácností, a výrobcu svetelných zdrojov podľa § 54g ods. 1, ktorí platia príspevok z týchto elektrozariadení za kalendárny rok do 20. apríla nasledujúceho roka. Výrobca elektrozariadení je povinný zaregistrovať sa v Recyklačnom fonde do 30 dní od začatia činnosti, ohlásiť Recyklačnému fondu zmeny v údajoch potrebných na registráciu a umožniť orgánom štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve kontrolu ich registrácie v Recyklačnom fonde, kontrolu správnosti výpočtu príspevku a kontrolu jeho platenia. Výrobca elektrozariadení je povinný ohlasovať ustanovené údaje z evidencie štvrťročne Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia.

Podľa ustanovenia § 56 zákona o odpadoch sa vykonáva výpočet príspevku výrobcu a príspevku dovozcu do Recyklačného fondu. Toto ustanovenie určuje, ako sa výpočet realizuje. Určuje, z čoho sa stanoví sadzba, pričom do množstva výrobkov uvedených na trh sa nezapočítava množstvo výrobkov prepravených cez štátnu hranicu z územia Slovenskej republiky. Príspevok výrobcu a príspevok dovozcu sa zníži o príspevok za to množstvo výrobkov a materiálov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, resp. za množstvo, ktoré recykloval alebo zhodnotil podľa prílohy zákona. Na túto činnosť nemožno zmluvnému partnerovi poskytnúť prostriedky z Recyklačného fondu. Ak výrobca alebo dovozca preukáže, že po zaplatení príspevku do Recyklačného fondu zhodnotí v priebehu kalendárneho roka spôsobom podľa tohto zákona odpady z výrobkov, za ktoré zaplatil tento príspevok, vráti mu Recyklačný fond tú časť ním uhradeného príspevku,

na ktorú sa vzťahuje možnosť zníženia príspevku podľa tohto zákona. Nárok na vrátenie príspevkov zaplatených do Recyklačného fondu sa vzťahuje do výšky ním zaplateného príspevku.

Podľa § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu.

Podľa čl. 12 ods. 1 prvej vety ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.

Podľa čl. 1 listiny ústavné zákony, iné zákony a ďalšie právne predpisy, ich výklad a používanie musí byť v súlade s Listinou základných práv a slobôd.

Podľa čl. 26 prvej vety paktu o občianskych právach všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

Navrhovatelia zdôraznili, že najmä zloženie Recyklačného fondu vo vzťahu k rozhodovaciemu orgánu tejto organizácie odporuje princípu demokracie a právneho štátu, a preto je protiústavné.

K narušeniu rovnosti podľa navrhovateľov dochádza v rámci rozhodovania, kde členovia riadiacich orgánov fondu, ktorých nominovala A., nie sú pri rozhodovaní nezávislí, lebo reprezentujú svoju asociáciu, a tým dochádza k narušeniu rovnosti.

Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení uviedol, že predstava, že by v rámci reprezentatívneho združenia zamestnávateľov alebo prostredníctvom jeho zástupcov v správnej rade malo dochádzať k presadzovaniu akéhosi fiktívneho jednotného záujmu jeho členov, je značne nereálna a ľahko spochybniteľná. Práve naopak, v tomto prostredí dochádza ku vzájomnej vyváženosti jednotlivých záujmov, ako aj k účinnejšej kontrole.

Zákonodarca práve účasťou hospodárskych subjektov v orgánoch fondu chcel podporiť aktivity ich členov, aby efektívne rozhodovali o nakladaní s odpadmi a tiež aj o prerozdelení poplatkov, ktoré sú príjmami fondu.

Novely zákona o odpadoch reagovali aj na možné nerovnosti pri platení príspevku do Recyklačného fondu, čím sa odstránili možné zdroje rozporov najmä pri realizácii výpočtov príspevku do fondu.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu prvou vetou čl. 12 ods. 1 ústavy sa priznávajú rovnaké práva všetkým ľudským bytostiam (PL. ÚS 33/95).

Ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 1 a 4 a čl. 35 ústavy všeobecne vylučujú aj diskrimináciu fyzických osôb alebo právnických osôb. Ich aplikácia však nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu diskriminujúceho postupu štátneho orgánu alebo orgánu štátnej správy na základné právo alebo slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (I. ÚS 34/96).

Zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy v súhrne vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Sú to ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov (I. ÚS 59/97).

Aby námietku porušenia rovnosti bolo možné posúdiť v konkrétnej právnej situácii, musí byť vyjadrená konkrétnym právnym predpisom, ktorý nerovnosť zavádza. Takúto námietku možno považovať pri posudzovaní súladu napadnutého právneho predpisu za ústavne relevantnú.

Ide o nedôvodne a nezdôvodniteľne odlišné zaobchádzanie medzi dvomi skupinami právnických osôb alebo fyzických osôb vyplývajúce z preskúmvanej právnej normy.

Navrhovatelia poukázali v danom prípade len na zloženie orgánov fondu, v ktorých majú zastúpenie členovia profesijného združenia, čo podľa nich môže tvoriť zárodok rozličného zaobchádzania.

Preskúmaním namietaných ustanovení § 41 ods. 11 až 15, ods. 17 písm. b) a ods. 18 písm. b), § 42 ods. 5 písm. b) a ods. 8 až 12, § 43 ods. 1 až 5 a ods. 7 písm. b), § 44 ods. 1, ods. 3 až 5, ods. 6 písm. b) a ods. 7, § 44a ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b) a ods. 6 písm. b), § 46, § 48, § 53 ods. 2, § 54 ods. 1 až 4, ods. 5 písm. b), § 54i, § 56 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch neobsahujú odlišné posudzovanie zakladajúce nesúlad s čl. 12 ods. 1 ústavy a s čl. 26 prvou vetou paktu o občianskych právach. Pokiaľ ide o zloženie Recyklačného fondu toto nie je v príčinnej súvislosti s dotknutými ustanoveniami zaručujúcimi rovnosť subjektov.

Pokiaľ ide o súlad týchto ustanovení s čl. 1 listiny, navrhovatelia tento bližšie nezdôvodnili. Keďže ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom, nemohol k tejto nezdôvodnenej námietke zaujať žiadne stanovisko.

Ústavný súd nezistil nesúlad už uvedených ustanovení zákona o odpadoch s čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 26 prvou vetou paktu o občianskych právach a čl. 1 listiny, preto v tejto časti návrhu nevyhovел (bol 3 výroku nálezu).

IX.

K námietke nesúladu ustanovenia § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch s čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

Podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o odpadoch príspevok výrobcu a príspevok dovozcu do Recyklačného fondu sa vypočíta ako súčin množstva alebo hmotnosti výrobkov alebo materiálov, za ktoré sa tento príspevok platí, a sadzby. Sadzba sa ustanoví na základe predpokladaných nákladov na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, uvedených na trh v Slovenskej republike.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o odpadoch do množstva výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a ustanovenia sadzby nezapočítava množstvo výrobkov prepravených cez štátnu hranicu z územia Slovenskej republiky (ďalej len „vyvezené výrobky“). Príspevok podľa odseku 1 sa znižuje o čiastku za množstvo skutočne vyvezených výrobkov.

Podľa ustanovenia § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu.

Podľa čl. 59 ods. 2 ústavy dane a doplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Navrhovatelia uviedli, že príspevok do fondu je nesporne verejnou dávkou podobnou daniam a poplatkom, o ktorých sa výslovne zmieňuje aj ústava (čl. 59 ods. 2). Jej ukladaním sa okrem iného zvyšujú náklady výrobcov a dovozcov výrobkov zaťažených príspevkom, je teda zrejmé, že ukládanie príspevku ako opatrenia štátu má svoj vplyv aj na hospodársku súťaž na trhoch s výrobkami zaťaženými príspevkom.

Príspevok, vrátane povinnosti jeho zálohových platieb, je právnou povinnosťou, pri ukladaní ktorej platia pravidlá vymedzené ústavou, vrátane tých, ktoré upravujú podmienky na vydávanie podzákonných predpisov.

Konkrétne určenie výšky sadzby príspevku v zmysle ustanovenia § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch závisí od vykonávacieho predpisu, čím sa však takýto vykonávací predpis pri akomkoľvek svojom obsahu dostane do rozporu s čl. 55 ods. 2 druhou vetou ústavy. Súťažné obmedzenia spočívajúce napr. v odlišných sadzbách pre výroby substituovateľné v hospodárskej súťaži by potom totiž upravid predpis nižšej právnej sily ako zákon.

Podľa čl. 59 ods. 2 ústavy dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Pojem „dane a poplatky“ podľa navrhovateľov treba chápať širšie, pretože ide o pojem zavedený ústavou, ktorý treba aj v kontexte ústavy vykladať. Ak by totiž zákonodarca mohol stanoviť obsah pojmu „daň“, resp. „poplatok“ ľubovoľne, strácal by zmysel akýkoľvek ústavný príkaz vzťahujúci sa na dane (poplatky), lebo zákonodarca by sa vyhnutím pojmu „daň“, resp. „poplatok“ vyhol súčasne aj ústavnému príkazu.

Daňou, resp. poplatkom v zmysle čl. 59 ods. 2 ústavy je podľa názoru navrhovateľov verejná dávka uložená právnym predpisom alebo na jeho základe orgánom verejnej moci, ktorú jej platiteľ platí do verejného rozpočtu bez toho, aby získaval priamo za jej poskytnutie akýkoľvek ekvivalent, a bez toho, aby jej platenie bolo dôsledkom porušenia právnej povinnosti.

Platiteľ platí za seba alebo za inú osobu daň preto, že on alebo táto iná osoba dosahuje určitý príjem, vykonáva určitú činnosť, má určitý majetok, alebo z dôvodu iného postavenia seba alebo tejto inej osoby. Vybraná daň alebo poplatok sú určené na použitie vo verejnom záujme, a to či už bez určenia účelu alebo na účelové použitie.

V súlade s tým sa podľa názoru navrhovateľov čl. 59 ods. 2 ústavy vzťahuje aj na príspevok do Recyklačného fondu. Z tohto článku však pre daňovú oblasť nevyplýva iné usmernenie ako to, že ich úprava musí byť obsiahnutá buď v zákone, alebo v podzákonnom predpise vydanom na základe splnomocnenia zákona.

Navrhovatelia poukázali na nález bývalého Ústavného súdu ČSFR sp. zn. PL. ÚS 22/92 z 8. októbra 1992, podľa ktorého ani zvrchovanosť štátu nezakladá pre štát možnosť ukladania ľubovoľných daní, aj keby sa tak stalo na základe zákona. V daňovej oblasti treba požadovať, aby zákonodarný zbor podložil svoje rozhodnutie objektívnymi a racionálnymi kritériami. Pokiaľ zákon určuje prospech jednej skupiny a zároveň tým ustanoví neúmerne povinnosti inej, môže sa tak stať len s odvolaním na verejné hodnoty.

Navrhovatelia namietajú, že je v rozpore s čl. 59 ods. 2 ústavy, ak sa aj daň (príspevok) ukladá na základe zákona, a nie zákonom, avšak zákonný základ (medze na jeho vykonanie) nie je riadne ustanovený.

Predseda národnej rady na stanovisko navrhovateľov uviedol, že „*tvrdiť, že ministerstvo životného prostredia nie je oprávnené všeobecne záväzným právnym predpisom určiť výšku sadzieb pre výpočet príspevku z dôvodu, že nemalo určené kritériá na ich určenie a samo tieto kritériá nemohlo určiť, je scestné. Podľa čl. 59 ods. 2 ústavy dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Možno povedať, že čl. 59 ods. 2 ústavy je špeciálnym ustanovením k čl. 133 ústavy. Dá sa súhlasiť s tvrdením navrhovateľov, že zákon o odpadoch nedostatočne určuje kritériá na určenie výšky sadzby pre výpočet príspevku; § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch však splnomocňuje ministerstvo, aby ustanovilo sadzbu pre výpočet príspevku do Recyklačného fondu. Ustanovenie tejto sadzby je teda nielen v súlade so zákonom o odpadoch, ale aj s čl. 59 ods. 2 ústavy a tiež s čl. 2 ods. 2 ústavy.*“.

Minister životného prostredia vo svojom stanovisku uviedol, že nesúhlasí so širokým výkladom príspevku do Recyklačného fondu, pretože nejde ani o daň, ani o poplatok v zmysle čl. 59 ods. 2 ústavy. Platba príspevku do Recyklačného fondu nie je daňou alebo poplatkom.

Ide len o náhradu finančného vyjadrenia povinnosti výrobcov a dovozcov zabezpečiť zhodnotenie odpadov z výrobkov, ktoré výrobca a dovozca uviedol na trh, a tým potencionálne do životného prostredia.

Potvrďzuje sa aj znenie § 56 ods. 3 zákona o odpadoch, podľa ktorého výrobca a dovozca nie sú povinní platiť tento príspevok za tie výrobky, u ktorých preukáže, že sám alebo prostredníctvom zmluvného partnera zabezpečil zhodnotenie odpadu z nich.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o odpadoch ak výrobca alebo dovozca preukáže, že po zaplatení príspevku do Recyklačného fondu zhodnotil odpady z výrobkov, za ktoré zaplatil tento príspevok, fond mu príslušnú časť príspevku vráti.

Skutočnosť, že príspevok do fondu nie je daňou alebo poplatkom v zmysle čl. 59 ústavy, potvrďzuje, že sa na neho nevzťahuje osobitný zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov. Správu daní a poplatkov vykonávajú daňové úrady alebo obce a správa príspevku do Recyklačného fondu do tohto systému nepatrí.

Podľa názoru ústavného súdu príspevok do Recyklačného fondu nie je daňou ani poplatkom a výklad pojmov, ktoré predložili navrhovatelia, nesleduje účel, z ktorého možno odvodiť, o akú dávku, resp. poplatok ide v systéme verejných financií.

Účel tohto príspevku možno odvodiť najmä z účelu zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 255/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 238/1991 Zb. o odpadoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve v znení neskorších predpisov, a to

- a) v prechádzaní vzniku odpadov a obmedzovaní ich tvorby,
- b) zhodnocovať odpady recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi získavania druhotných surovín,
- c) využitia odpadov ako zdroja energie,
- d) zneškodňovaním odpadov spôsobom neohrozujúcim zdravie.

Príspevok do Recyklačného fondu nie je dávkou anonymnou, nemerateľnou alebo dokonca sankciou.

V napadnutej právnej úprave zákona o odpadoch ústavný súd nezistil, že povinnosti boli uložené spôsobom, ktorý by bol v nesúlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy tak, ako to uvádzajú navrhovatelia.

Vzhľadom na tieto skutočnosti dospel ústavný súd k názoru, že § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch nie je v nesúlade s čl. 59 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy. Návrhu v tejto časti nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

X.

K námietke neústavnosti ustanovení § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch s čl. 23 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy

Podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o odpadoch príspevok výrobcu a príspevok dovozcovi do Recyklačného fondu sa vypočíta ako súčin množstva alebo hmotnosti výrobkov alebo materiálov, za ktoré sa tento príspevok platí, a sadzby. Sadzba sa ustanoví na základe predpokladaných nákladov na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, uvedených na trh v Slovenskej republike.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o odpadoch do množstva výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a ustanovenia sadzby nezapočítava množstvo výrobkov prepravených cez štátnu hranicu z územia Slovenskej republiky (ďalej len „vyvezené výrobky“). Príspevok podľa odseku 1 sa znižuje o čiastku za množstvo skutočne vyvezených výrobkov.

Podľa ustanovenia § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch všeobecne záväzný predpis, ktorý vydá ministerstvo, ustanoví sadzby pre výpočet príspevkov do Recyklačného fondu, zoznam výrobkov, materiálov a zariadení, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, a podrobnosti o obsahu žiadosti o poskytnutie prostriedkov z Recyklačného fondu.

Podľa čl. 123 ústavy ministerstvá a iné orgány štátnej správy na základe zákonov a v ich medziach môžu vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak sú na to splnomocnené zákonom. Tieto všeobecne záväzné právne predpisy sa vyhlasujú spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Navrhovatelia vidia v právnej úprave neústavnosť najmä vo vzťahu ustanovení § 56 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch, z ktorých vyplýva, že dovozca zaplatí príspevok pred uskutočnením dovozu, potom si vyžiada potvrdenie o zaplatení príspevku od Recyklačného fondu a až potom dovoz uskutoční.

Podľa ústavného súdu zo zákona o odpadoch teda vyplýva, že príspevok dovozca platí vždy pri každom dovoze ešte pred jeho uskutočnením, a nie za kalendárny rok. Ak výrobca platí príspevok za kalendárny rok, základom príspevku je množstvo (hmotnosť) jeho produkcie za tento rok; u dovozcu množstvo výrobkov dovezených v rámci každého jednotlivého dovozu. Sadzba príspevkov sa ustanoví na základe predpokladaných nákladov na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, uvedených na trh v Slovenskej republike.

Zo zákona o odpadoch nevyplýva, za aké obdobie sa majú predpokladané náklady na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok, zisťovať.

Podľa názoru navrhovateľov ústavný základ vydávania všeobecne záväzných predpisov ministerstiev vyplýva najmä z čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 123 prvej vety ústavy.

Navrhovatelia tiež uviedli, že *„podľa čl. 123 ústavy je orgán štátnej správy splnomocnený na základe splnomocnenia v zákone, ktoré musí určovať aj medze otázok,*

ktoré môžu byť podzákonnými predpismi upravené. Nie je možné, aby zákon splnomocnil podzákonný predpis na novú úpravu spoločenských vzťahov označených zákonom, ktorú zákon sám neobsahuje.“

Predseda národnej rady vo vyjadrení uviedol, že v citovaných ustanoveniach § 56 zákona o odpadoch sa nehovorí nič o tom, podľa akých kritérií má ministerstvo sadzby pre výpočet príspevku určiť. Hovorí sa, že ministerstvo ustanoví sadzbu pre výpočet príspevku do Recyklačného fondu.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 56 ods. 1 zákona o odpadoch konkrétne jeho druhá veta je obsoletná, čo však neznamená, že by bola v nesúlade s ústavou.

Zákonodarca aj ministerstvá pri vydaní právnych predpisov, ktorých nesúlad sa namieta, postupovali súladne s ústavou.

Ústavný súd k vydávaniu všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev podľa čl. 123 ústavy zaujal svoj názor vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/98, keď uviedol, že uplatňovanie právomoci ministerstiev a iných orgánov štátnej správy je v právnom štáte limitované predovšetkým čl. 2 ods. 2 ústavy.

Z tohto článku pre sféru normotvornej právomoci orgánov štátnej správy vyplýva jednoznačný právny záver, aby v prípade, keď túto činnosť vykonávajú prostredníctvom vlastnej normotvorby, právne vzťahy, ktorých obsahom sú povinnosti občanov, upravili iba na základe zákona v jeho medziach (čl. 123 ústavy).

Tieto ústavné limity sú dôsledkom viazanosti orgánov štátnej správy zákonom.

To súčasne vylučuje možnosť, aby orgány štátnej správy v rozsahu svojej normotvornej právomoci menili obsah právnych vzťahov, upravovali práva a im zodpovedajúce povinnosti, ktoré „splnomocňujúce“ ustanovenia zákon neobsahuje. Všeobecne záväzné právne predpisy nemôžu upravovať nové právne vzťahy s novými prvkami, t. j. vzťahy praeter legem, nad rámec zákonnej právnej úpravy. Ministerstvá a iné

orgány štátnej správy pri vydávaní všeobecne záväzných právnych predpisov vychádzajú z prezumpcie ústavnosti zákona.

Právomoc orgánov uvedených v čl. 123 ústavy vylučuje, aby tieto orgány mohli ustanoviť iné povinnosti než tie, na ktoré ich zákon splnomocnil.

Ústavný súd pri skúmaní námietky neústavnosti ustanovení § 56 ods. 1 a 2 a § 68 ods. 3 písm. m) zákona o odpadoch nezistil nesúlady s čl. 123 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, a preto v tejto časti návrhu skupiny poslancov nevyhovelo (bod 3 výroku nálezu).

XI.

K námietke nesúlady ustanovení § 41 ods. 13 a 14 a § 56 ods. 1 a 2 zákona o odpadoch s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy

Podľa ustanovenia § 41 ods. 13 zákona o odpadoch výrobca platí príspevok do Recyklačného fondu za kalendárny štvrtrok. Určí ho podľa § 56 zo skutočného objemu výroby v spoplatňovanom štvrtroku. Príspevok je splatný do tridsiateho dňa nasledujúceho štvrtroka.

Podľa ustanovenia § 41 ods. 14 zákona o odpadoch dovozca platí príspevok do Recyklačného fondu za kalendárny štvrtrok. Určí ho podľa § 56 za prepravu cez štátnu hranicu na územie Slovenskej republiky (ďalej len „dovoz“) uskutočnený v spoplatňovanom štvrtroku. Príspevok je splatný do tridsiateho dňa nasledujúceho štvrtroka.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o odpadoch príspevok výrobcu a príspevok dovozcu do Recyklačného fondu sa vypočíta ako súčin množstva alebo hmotnosti výrobkov

alebo materiálov, za ktoré sa tento príspevok platí, a sadzby. Sazdba sa ustanoví na základe predpokladaných nákladov na zber a zhodnotenie odpadov z výrobkov, za ktoré sa platí príspevok do Recyklačného fondu, uvedených na trh v Slovenskej republike.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o odpadoch do množstva výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a ustanovenia sadzby nezapočítava množstvo výrobkov prepravených cez štátnu hranicu z územia Slovenskej republiky (ďalej len „vyvezené výrobky“). Príspevok podľa odseku 1 sa znižuje o čiastku za množstvo skutočne vyvezených výrobkov.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Navrhovatelia vo vyjadrení zo 4. júla 2003 uviedli, že tvrdený rozpor ustanovení § 41 ods. 3 zákona o odpadoch s čl. 1 ods. 1 ústavy bol odstránený aplikačnou praxou, keď Recyklačný fond vyžadoval zaplatenie príspevku za rok 2002 do konca februára 2003, pričom v budúcnosti už táto povinnosť platiť nebude. To, čo uvádza národná rada vo svojom vyjadrení, nepovažujú za správne. Pripustili, že v dôsledku plynutia času sa zmenili pomery tak, že pochybnosti zotrávajú, či tieto právne vzťahy boli usporiadané v súlade s platným objektívnym právom. Tvrdia, že dotknuté ustanovenia sú v rozpore s ústavným princípom právnej istoty. Sú toho názoru, že pokiaľ zákonodarca mienil ustanoviť určitú peňažnú povinnosť, avšak neurčil jej výšku ani spôsob jej dodatočného určenia, potom vlastne žiadnu právnu povinnosť neustanovil.

Predseda národnej rady vo svojom vyjadrení uviedol, že ustanovenie § 41 ods. 13 a 14 zákona o odpadoch z dôvodu nerovného postavenia výrobcu a dovozcu pri platení príspevku bolo novelizované zákonom č. 529/2002 Z. z.

Pokiaľ ide o rozpor medzi § 41 ods. 13 a 14 zákona o odpadoch a ustanovenia § 56 ods. 2 tohto zákona, ten spočíva v zákonnej rovine, nie v nesúlade s ústavou. Aj túto situáciu prax vyriešila tým, že príspevok sa platí za výrobky uvedené na trh

v Slovenskej republike, pričom do množstva výrobkov uvedených na trh v Slovenskej republike sa na účely výpočtu príspevku a ustanovenia sadzby nezapočítava množstvo vyvezených výrobkov.

K otázke právnej istoty ústavný súd vo svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, keď uviedol, že „v právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť, čo možno spoľahlivo vyvodit' z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané.“ (I. ÚS 17/99).

Znakom právneho štátu je vytváranie právnej istoty tak pri prijímaní zákonov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj pri ich uplatňovaní štátnymi orgánmi (II. ÚS 34/95).

Preskúmaná právna úprava § 41 ods. 13 a 14 a § 56 ods. 1 a 2 zákona o odpadoch nie je v príčinnej súvislosti s narušením právnej istoty subjektov, ktorým je určená, a preto citované ustanovenia nie sú v nesúlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy. Návrhu v tejto časti ústavný súd nevyhovel (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd vo veci tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Ladislava Orosza.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2009